Ազգ
Azg
armenian daily
16 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1999 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 215 (1961)

Ալիեւը տեսնում է խաղաղության հորիզոնը

ԲԱՔՈՒ, 15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՄՆԱՐՔ: «Ես եւ նախագահ Քոչարյանը հասկանում ենք իրավիճակի ողջ լրջությունը եւ գիտակցում, որ առանց փոխադարձ զիջումների հակամարտությունը կարգավորել հնարավոր չէ», հայտարարել է Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը՝ ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահներ Քերի Քեւինոյի (ԱՄՆ), Ժան-Ժակ Գայարդի (Ֆրանսիա) եւ Նիկոլայ Գրիբկովի (Ռուսաստան) հետ կայացած հանդիպման ժամանակ: Ալիեւն ընդսմին ավելացրել է, որ արդեն երեւում են «խաղաղության հորիզոնները»:

Հանդիպման ժամանակ ԱՄՆ ներկայացնող համանախագահ Քերի Քեւինոն հայտարարել է, որ միջնորդների այցը հետապնդում է երկու նպատակ. առաջինը՝ ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման շուրջ նոր առաջարկությունների մշակում, որոնք հիմնված կլինեն Հայաստանի եւ Ադրբեջանի նախագահների հանդիպումների ժամանակ ձեռք բերված պայմանավորվածությունների վրա, երկրորդը՝ հակամարտության գոտում վերականգնողական աշխատանքների նախապատրաստություն:

ԱՄՆ-ը ներկայացնող համանախագահը նշել է, որ ավերված շրջանների վերականգնման համար կներգրավվեն միջազգային ֆինանսական ինստիտուտների միջոցները: Նոր առաջարկությունների մշակման համար համանախագահներն առաջնահերթ կհամարեն «մարդկային գործոնը», նշել է Քեւինոն:

ՆԵՐՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՀՀ նախագահն ընդունեց իր մերձավոր խորհրդականի հրաժարականը

«Որեւէ մեկի դիրքը չպետք է խոչընդոտ դառնա հետաքննությանը»

ՆԱԻՐԱ ՄԱՄԻԿՈՆՅԱՆ

ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի աշխատակազմի նախկին ղեկավար եւ Անվտանգության խորհրդի քարտուղարի նախկին պաշտոնակատար Ալեքսան Հարությունյանը, որը մինչեւ երեկ նախագահի խորհրդականն էր արտաքին քաղաքականության գծով, հոկտեմբերի 27-ի ահաբեկչության գործով հարցաքննության առաջին անգամ հրավիրվեց նոյեմբերի 27-ին: Այդ օրվանից իսկ լուրեր տարածվեցին, որ նրան ձերբակալել են եւ բաց թողել միայն հաջորդ օրը: Նախագահի խոսնակ Վահե Գաբրիելյանը նման տեղեկությունները պաշտոնապես հերքում էր: Երկրորդ անգամ Ալեքսան Հարությունյանը զինդատախազություն է կանչվել դեկտեմբերի 14-ին: Հոկտեմբերի 27-ի նախաքննությունն իրականացնող զինդատախազության շրջանակները պնդում են, որ Նաիրի Հունանյանը ցուցմունքներ է տվել Ալեքսան Հարությունյանի հետ կապված փաստարկելով նրա առնչությունը հոկտեմբերի 27-ի գործին: Հիշեցնենք, որ հոկտեմբերի 27-28-ի ողբերգական գիշերը Ալեքսան Հարությունյանը նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի հանձնարարությամբ մասնակցել է ԱԺ պատանդներին ազատելու եւ Նաիրի Հունանյանի հանցախմբի զինաթափմանը նպատակամետ բանակցություններին, եւ Նաիրի Հունանյանը հենց փաստում վկայակոչել է Ալեքսան Հարությունյանի անունը, հանդիպել նրան նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի հետ իր հանդիպումը կազմակերպելու առիթով:

«Երկրապահի» եւ կառավարության որոշ աղբյուրներ **«Ազգին»** հայտնեցին, որ նոյեմբերի 27-ից սկսած նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի առջեւ քննչական խումբը հարց է բարձրացրել Ալեքսան Հարությունյանի ձերբակալման վերաբերյալ, սակայն նախագահն ընդդիմացել է: Երեկ նախագահի մամլո խոսնակ Վահե Գաբրիելյանը հրապարակեց Ռոբերտ Քոչարյանի հայտարարությունը:

Ալեքսան Հարությունյան

Տես ► էջ 3

ՄԱՅՐ ԱԹՈՌ

«Եթե մեր կենցաղի մասը դարձնենք աղոթքը, աղոթքով սկսենք եւ ավարտենք մեր օրը, շատ հարցեր կլուծվեն»

Համոզված է Ամենայն հայոց կաթողիկոսը

Ս.Լ.Թ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Բ-ի ընտրությունից եւ հայրապետական օծումից հետո Սուրբ Էջմիածնի վեհարանում հրավիրված առաջին ասուլիսը, որ տեղի ունեցավ երեկ, սկսվեց «Հայր մեր»-ով եւ ավարտվեց հովվապետական պահպանիչ աղոթքով: Լրագրողներին ողջունելուց, «Էջմիածին» ամսագրի խմբագիր Արշակ աբեղա Խաչատրյանին եւ Երեւանի հայրապետական թեմի նորանշանակ առաջնորդական փոխանորդ Նավասարդ եպս. Կճոյանին ներկայացնելուց հետո Վեհափառ հայրապետն արծարծեց Մայր աթոռի գլխավոր խնդիրը ներկա հանգրվանում. իր ծառայության ճանապարհ առաքելության մեջ առաջնորդել Հայ եկեղեցին, հարթել ժողովուրդ-եկեղեցի փոխհարաբերություններում պատմական հանգամանքների բերումով վերջին հարյուրամյակում գոյացած անջրպետը, որի հետեւանքով եկեղեցու հետ մեր շփումները սովորաբար մկրտության, պսակադրության կամ թաղման արարողություններից այն կողմ չեն անցնում:

«Մեր գերագույն խնդիրը մենք նկատում ենք, որ եկեղեցին մուտք գործի յուրաքանչյուր հայ օջախ, հայ ընտանիք, հայ մարդու կյանք, եւ աղոթքը, Քրիստոսի ավետարանը դառնա յուրաքանչյուր հայորդու կենցաղի մասը, որի հիման վրա, մեր հայրերի սուրբ հավատքով եւ քրիստոնեական ժառանգությամբ դուրս մղվի մեր կյանքից վատը եւ արատավորը», ընդգծեց Վեհափառը: Եկեղեցու գործունեությունն աշխուժացնելու առաջին քայլերից մեկը նկատելով արդեն իսկ տնօրինված նշանակումները եւ եկեղեցու ներսում կատարվելիք կառուցվածքային փոփոխությունները (ներեկեղեցական կադրային փոփոխություններին «Ազգն» անդրադարձել էր): Կառուցվածքային փոփոխությունների շրջանակում, Մայր աթոռի գործունեությունն ըստ ոլորտների, առանձին գրասենյակներում համակարգելու նպատակով նախատեսվում է նոր բաժինների ստեղծում եւ գործող բաժինների վերակազմավորում: Կաթողիկոսին կից գործող բաժնում, օրինակ, որ առ այսօր ղեկավարում էր դիվանապետը համատեղելով գործունեության մի շարք (ֆինանսական, տնտեսական, կազմակերպական եւ այլ) ոլորտներ, գործառույթների վերաբաշխում եւ տարանջատում կկատարվի, կաթողիկոսին կից կգործի գուտ քարտուղարություն իբրեւ ընթացիկ գրագրություններն իրականացնող մարմին, իսկ դիվանապետը հետայսու կգլխավորի հրատարակչական մարմինը:

Տես ► էջ 2

Հոկտեմբերի 27-ի գործը փակուղո՞ւմ է հայտնվել

ՍԱՌԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Մեկ օր առաջ հայտնի դարձավ, որ հոկտեմբերի 27-ի ահաբեկչության պարագլուխ Նաիրի Հունանյանին տեղափոխել են ՆԳՆ Նուբարաշենի թիվ մեկ քննչական մեկուսարան: Մեզ հայտնի չէ Նաիրի Հունանյանին ռազմակա՞ն ոստիկանությունից են տեղափոխել թիվ մեկ մեկուսարան, թե՞ ազգային անվտանգության նախարարության մեկուսարանից, որտեղ գտնվում էին ահաբեկիչները կալանավորելու պահից սկսած: ԱԺ ղեկավարության հետ օրերս ունեցած հանդիպման ժամանակ ՀՀ նախագահը, որը երաշխավորել էր ահաբեկչական խմբի անվտանգությունը, անհանգստություն է հայտնել, որ զինդատախազությունում կամ ռազմական ոստիկանությունում մեղադրյալների նկատմամբ կարող են քննությանը խորթ մեթոդներ կիրառել չքացառելով, որ ահաբեկչության խմբի անդամներից մեկնումեկին կարող է ինչ-որ բան պատահել...

Մեկ օր առաջ պարզվեց, որ նախաքննական խումբը, բավարարված չէ նաեւ ռազմական ոստիկանությունից փաղված արդյունքներով եւ նոր ճարտավարություն է ընտրել հարցաքննության համար ավելի հարմարավետ համարելով Նուբարաշենի թիվ մեկ քննչական մեկուսարանը: Իրականում ինչպիսի՞ հարմարավետության մասին է խոսքը՝ տեխնիկակա՞ն, անձի անվտանգության ապահովմա՞ն, թե՞ ...

Տես ► էջ 3

Ձերբակալվել է Սարգիս Եթիմյանը

ԵՐԵՎԱՆ, 15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՄՆԱՐՔ: Հոկտեմբերի 27-ին Հայաստանի Ազգային ժողովի նիստերի դահլիճում կատարված ահաբեկչական գործողության առնչությամբ ձերբակալվել է եւս մեկ մարդ՝ Սարգիս Եթիմյանը: Այսպիսով, ձերբակալվածների թիվը հասավ 13-ի: Այդ մասին հաղորդեց Հայաստանի զինվորական դատախազության քննչական բաժնի ղեկավար Արշակ Հարությունյանը, որի վարույթում է այդ գործը:

Նրա ասելով, Եթիմյանը կալանավորվել է դեկտեմբերի 13-ին: Եթիմյանին ներկայացվել է մեղադրանք Հայաստանի քրեական օրենսգրքի 232-րդ հոդվածի համաձայն՝ զենքի ապօրինի ձեռքբերման եւ պահպանման համար:

ԼՐԱՑՎԱԾ ՄԹՆՈԼՈՐՏ ՆՈՐԻՑ ԱՐՑԱԽՈՒՄ

Փողոցային ընդհարում Սամվել Բաբայանի եւ Անուշավան Դանիելյանի միջեւ

ՀՀ պաշտպանության նախարար Վաղարշակ Հարությունյանը Արցախում

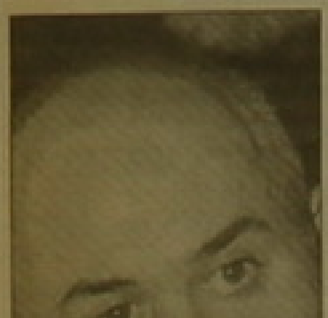
Անուշավան Դանիելյան

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Նոյյան տապանին» հայտնի դարձավ, որ դեկտեմբերի 14-ին ԼՂՀ զինված ուժերի հրամանատար, ԼՂՀ պաշտպանության նախկին նախարար Սամվել Բաբայանը մի խումբ մերձավորների հետ ԼՂՀ կառավարության շենքի մոտ ընդհարում է հրահրել Լեռնային Ղարաբաղի վարչապետ Անուշավան Դանիելյանի հետ: Տուժածներ չկան:

Ավելի ուշ ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանը հասարակայնության ներկայացուցիչների հետ հանդիպմանը միջադեպը բնութագրել է որպես խուլիգանական գործողություն եւ հավաստիացրել է, որ համապատասխան մարմինները կզբաղվեն դրանով:

ԼՂՀ կառավարությունը դեկտեմբերի 15-ին հրապարակել է հայտարարություն, ըստ որի նախորդ օրը «կառավարության շենքի մոտ Սամվել Բաբայանի եւ նրա մի խումբ համախոհների կողմից ոտնձգություն է կատարվել վարչապետ Անուշավան Դանիելյանի նկատմամբ, որը առաջացրել է ժողովրդի եւ բոլորիս արդարացի զայրույթն ու զասումը»:

ԼՂՀ կառավարության անդամները «համագործությունը որակում են իբրեւ ոտնձգություն ոչ միայն վարչապետի, այլեւ ԼՂՀ պետականության ու ամբողջ գործադիր իշխանության դեմ եւ վստահեցնում, որ դրա հեղինակները կպատժվեն օրենքի ողջ խստությամբ»:

Նրանք հավաստիացնում են նաեւ, որ օրինականության եւ կարգուկանոնի հաստատմանն ուղղված նախագահի եւ կառավարության քաղաքական գիծը անհնարին է կասեցնել «նմանատիպ սադրանքներով, որոնք նպատակ են հետապնդում ապակայունացնել ներքաղաքական իրավիճակը երկրում եւ հասարակության մեջ ստեղծել հակամարտության արհեստական մթնոլորտ»:

Հայտարարությունն ստորագրել են ԼՂՀ պաշտպանության նախարար Սեյրան Օհանյանը, ԱԳ նախարար Նաիրա Մելքումյանը, ՆԳ նախարար Բ. Սահակյանը, ԼՂՀ կառավարության եւս 13 անդամներ:

Մյուս կողմից, «Ազատություն» ռադիոկայանի թղթակիցը երեկ Ստեփանակերտից հաղորդեց, որ ՀՀ պաշտպանության նախարար, գեներալ-մայոր Վաղարշակ Հարությունյանը ժամանել է ԼՂՀ մայրաքաղաք: Թղթակցին չի հաջողվել պարզել այդ այցի նպատակը՝ ԼՂՀ ներքաղաքական լարվածության թուլացմանը նպաստելո՞ւ, թե՞ ղարաբաղյան հիմնահարցի կարգավորման խնդիրների քննարկման համար: Համենայն դեպս նա ասաց, որ նախորդ օրը վարչապետ Անուշավան Դանիելյանի նկատմամբ կատարված վարկաբեկիչ արարքից հետո, մայրաքաղաքի շատ պաշտոնատներում ուժեղացվել է ոստիկանական պահպանությունը: Առավել ուժեղացված պահպանության տակ է առնված տեղի հեռուստակայանը:

Այլ աղբյուրներից գիշերը հայտնի դարձավ, որ Վաղարշակ Հարությունյանը Ստեփանակերտ է ժամանել ԼՂՀ բանակի մի խումբ հրամանատարների հետ հանդիպելու եւ նրանց կտրուկ քայլերից ետ կանգնեցնելու, ըստ ամենայնի տիրող մթնոլորտը մեղմելու առաքելությամբ: Նույն աղբյուրների համաձայն, հրամանատարները պահանջել էին ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանի հրաժարականը:

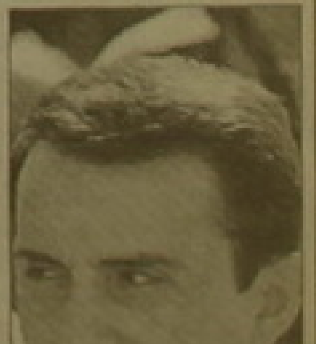
Սամվել Բաբայան

digitised by A.R.A.R.@

ԱՍՈՒԼԻՍ

«Եթե մեր կենցաղի մասը դարձնենք աղոթքը, աղոթքով սկսենք եւ ...

Սկիզբը էջ 1

Կարեւոր դերակատարություն է վերապահվում սփյուռքի թեմերին, որոնց հետ համագործակցությունը սերտացնելու, օտար ափերում ազգային դիմագիծը պահպանելու խնդրում սփյուռքի մեր հայրենակիցներին ըստ ամենայնի աջակցելու, ժողովրդի հոգեւոր միավորման առաքելությունն ստանձնելու խնդիրը Մայր աթոռի օրակարգի կարեւոր կետերից է: Եկեղեցական կյանքի կազմակերպման ոլորտում առանցքային է համարվում նոր եկեղեցական կանոնադրության (սահմանադրության) մշակումը եւ ընդունումը, որը ներկայումս ընթացքի մեջ է եւ, հավանաբար, կհաստատվի հոկտեմբերին գումարվելիք Ազգային-եկեղեցական ժողովում: Սերնդափոխության խնդիրն ապահովելու հարցում, Էջմիածնի Գեւորգյան ճեմարանի, Սեւանի Վազգենյան դպրանոցի եւ Շիրակի ընծայարանի աշխատանքները վերակազմակերպելուն եւ աշխուժացնելուն զուգահեռ, կարեւորվում է հոգեւոր նոր կենտրոնների ստեղծումը: Եկեղեցու, պետության եւ ժողովրդի սերտ համագործակցությամբ է, որ անխաթար պիտի մնա մեր հայրերի սրբազան հավատքը՝ վանելով օտար քարոզչությունները: Սուրբ Էջմիածնի շուրջ ամփոփված մեր զավակաց սրտերից, ասաց Ամենայն հայոց կաթողիկոսը ազգովին, «սիրո մեջ միաբան» հայրենի պետականության առջեւ ծառացած բոլոր փորձությունները հաղթահարելու վստահություն հայտնելով:

Հայ առաքելական եկեղեցին շարունակաբար եւ համառորեն «գրոհող» աղանդավորականության դեմ պայքարի միակ արդյունավետ ճանապարհը, Վեհափառ հայրապետի համոզմամբ, Քրիստոնեական դաստիարակության քարոզչական կենտրոնի գործունեության խթանումն է, հրատարակչական գործունեության աշխուժացումը, ցանկալի է կրոնի ուսուցման արմատավորումը դպրոցներում որպես հիմնական առարկա. «Երբ կարողանանք աղոթքը մեր կյանքի մասը դարձնել, մեր օրն սկսել եւ ավարտել աղոթքով, շատ հարցեր կստանան իրենց պատասխանները»: Ի նշանավորումն Քրիստոսի ծննդյան 2000-ամյակի, հունվարին ուխտագնացություն կկազմակերպվի դեպի Երուսաղեմ, որին հիմնականում արտերկրի հայությունը կմասնակցի (նախորդ տարի տեղի ունեցած միջոցառումից հետո հայաստանցիներին ներգրավելու հավելյալ հնարավորություններ, թերեւս, չգտնվեն): Հայաստանում քրիստոնեությունը պետականորեն ընդունելու 1700-ամյակի առթիվ մինչեւ 2001 թ.-ի տոնակատարությունների ավարտը մշակված է տարբեր միջոցառումների, գիտական համաժողովների եւ ցուցահանդեսների համալիր ծրագիր բոլոր ճարտարապետության, երաժշտության, մանրանկարչության եւ այլ ոլորտներում:

Մայր աթոռ-Մեծի տանն Կիլիկիո կաթողիկոսություն փոխհարաբերությունները պետք է կարգավորվեն եղբայրական սիրո մթնոլորտում եւ որով 1441 թ.-ին ստեղծված պատմական նվիրապետական այդ աթոռը որոշակի առաքելություն ունի իրականացնելու այն թեմերում, որ օրինավորապես ենթակա են Կիլիկիո կաթողիկոսությանը, ասաց կաթողիկոսը: Լրագրողների հարցերից մեկին ի պատասխան Վեհափառը չբացառեց իր հնարավոր հանդիպումը Ադրբեջանի հոգեւոր առաջնորդի հետ (համայն Ռուսիո պատրիարք Ալեքսի Երկրորդի միջամտությամբ Գարեգին Առաջինը հանդիպել էր վերջինիս) արցախյան հիմնախնդրի կարգավորմանը հոգեւոր նպաստ բերելու ակնկալիքով: Ինչ վերաբերում է ԵԿՄ համագումարում Վազգեն Սարգսյանին սրբերի շարքը դասելու վերաբերյալ հնչած առաջարկությանը, ապա Հայ եկեղեցին 14-րդ դարից այս կողմ սրբադասում չի իրականացրել եւ նման «կանոնակարգ» չունի: Սրբադասման կանոն մշակելու պարագայում բոլոր առաջարկները կարող են քննարկվել, այդ թվում նաեւ 1915 թ. Մեծ եղեռնի զոհերի եւ Կոմիտաս վարդապետի:

Հոկտեմբերի 27-ը մեծագույն կորուստ համարելով հայ ժողովրդի կյանքում, կաթողիկոսն այնուամենայնիվ արձանագրեց, որ այդ դժվարին օրերի ծանրագույն փորձությունը հիմնականում հաղթահարված է. ժողովուրդն իմաստորեն կարողացավ շրջանցել անցանկալի զարգացումները եւ ապահովել երկրի կայունությունը, ինչում առկա էր նաեւ եկեղեցու բաժինը: Կաթողիկոսն ահաբեկչության օրն իսկ այցելել էր ՊՆ, հետագայում հանդիպել նախագահին եւ վարչապետին՝ հայտնելու իր մտահոգությունները եւ քննարկելու իրավիճակից դուրս գալու ուղիները: «Ազգի» հարցին պատասխանելով, Վեհափառ հայրապետն ափսոսանք հայտնեց, որ լարվածությունը պահպանվում է՝ արտահերթ նախագահական կամ խորհրդարանական ընտրությունների անցկացման կոչերին եւ պահանջներին արձագանքելու, նախագահ-երկրապահներ հարաբերություններում հաշտարար առաքելություն ստանձնելու անհրաժեշտություն առայժմ չտեսնելով: Ճգնաժամային պահերին եկեղեցին, անշուշտ, դիմել է ժողովրդին, բայց այսօր, բարեբախտաբար, անկառավարելի իրավիճակ չկա, եւ պետք չէ, որ Մայր աթոռն արձագանքի առանձին կոչերի եւ հայտարարությունների:

Լրագրողներին հետաքրքրող հարցերի բազմազան ընտրանին «սպառելով», կաթողիկոսը, հայկական պետականության կայացման մեջ ըստ արժանվույն գնահատելով մամուլի դերը, լրագրողներին նրբանկատորեն պատգամեց զերծ մնալ եկեղեցու եւ եկեղեցական գործիչների գործունեությանն առնչվող ոչ առարկայական մեկնաբանություններից՝ խորհուրդ տալով եկեղեցու սպասավորների թերացումներին եւ վրիպումներին սրտացավ, երեւույթը շտկելու բարի ցանկությամբ անդրադառնալ միայն:

Գերմանիայի դեսպան Ֆոլկեր Զայցը ֆինանսաբանկային քոլեջում

Դեկտեմբերի 14-ին ֆինանսաբանկային քոլեջը հյուրընկալել էր Հայաստանի Հանրապետությունում Գերմանիայի Դաշնության նորընծա դեսպան Ֆոլկեր Զայցին: Դեսպանը շրջեց քոլեջի լսարաններում եւ մոտիկից հասու դարձավ հայ-գերմանական միջկառավարական ծրագրի շրջանակներում իր գործունեությունը ծավալած այս ուսումնական հաստատության ձեռքբերումներին: Նշվեց, որ քոլեջն արդեն հաղթահարել է կազմավորման դժվարությունները եւ նոր որոնումների ու ծրագրերի իրագործման ճանապարհին է, մասնավորապես որակավորման բարձրացման դասընթացների կազմակերպում, մոսկովյան բարձրագույն ուսումնական հաստատության հետ սերտ կապերի հաստատում եւ հետագայում ուսանողներին դրա հիման վրա ուսումը շարունակելու հնարավորության ընձեռում:

Այնուհետեւ պրն Զայցը հանդիպեց ՀՀ-ում գործող գերմանական վեց ծրագրերի, մասնավորապես Microcredit հայ-գերմանական հիմնադրամի եւ ProSME-ի (միջին եւ փոքր բիզնեսի աջակցության) ներկայացուցիչներին եւ մանրամասն ծանոթացավ նրանց գործունեությանը: Այստեղ նույնպես կատարված եւ կատարվելիք աշխատանքների շուրջ լայն զրույց ծավալվեց: Դեսպանը կարեւորեց գերմանական ներկայացված ծրագրերի կատարած աշխատանքը եւ ընդգծեց մամուլում դրանց լուսաբանման անհրաժեշտությունը «Լավ գործ արա եւ խոսիր այդ մասին բարձրաձայն» սկզբունքով:

Ամփոփելով ֆինանսաբանկային քոլեջում կայացած հանդիպումը, դեսպանը ողջունեց մի հարկի տակ երեք գերմանական ծրագրերի՝ ՖԲՔ-ի, Microcredit-ի եւ ProSME-ի ծավալած համատեղ գործունեությունը եւ ներկայացրեց «Գերմանական տուն» հիմնադրույթը, ըստ որի մի տանիքի տակ գործող միջազգային ծրագրերը համատեղ աշխատելով եւ փոխլրացնելով միմյանց, ավելի մեծ արդյունքների կհասնեն, ինչին, իր հերթին, մեծապես կաջակցի դեսպանությունը:

ԼԱՐԻՍԱ ՆԱԶԱՐՅԱՆ,
ՖԲՔ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Մտավորականությունը պետք է դառնա քաղաքական կայունության հաստատման ջատագովը

Հայտարարում է Ստեղծագործական միությունների խորհուրդը

ԵՐԵՎԱՆ, 15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Մտահոգ հասարակության ներսում անհանդուրժողականության, բարոյա-հոգեբանական մթնոլորտի ձեւավորման առկա վտանգավոր միտումներով եւ նպատակ ունենալով նպաստել քաղաքացիական համաձայնության ու փոխադարձ վստահության հաստատմանը, մենք անհրաժեշտ ենք համարում Հայաստանի ստեղծագործական միությունների համախմբումը», ասված է Հայաստանի ստեղծագործական միությունների նորաստեղծ խորհրդի դեկտեմբերի 15-ի հայտարարությունում:

Խորհուրդը, որում ընդգրկված են Հայաստանի գրողների, կոմպոզիտորների եւ երաժշտագետների, կինեմատոգրաֆիստների, ժուռնալիստների, նկարիչների, թատերական գործիչների, ճարտարապետների, դիզայներների միությունները եւ երաժշտական ընկերությունը, հայտարարում է, որ «նրանում, ինչ տեղի ունեցավ հոկտեմբերի 27-ին, ամենքս ունենք մեր մեղքի բաժինը, քանզի կատարվածը հնարավոր եղավ հասարակության համատարած թողտվության պայմաններում»:

Որպես պետականության գաղափարախոսության եւ հավաքական մտքի կրող՝ հայ մտավորականությունը չի կարող եւ չի ներքաշվի ներքաղաքական ու ներկուսակցական հակամարտությունների մեջ, գտնում է խորհուրդը: «Հրաժարվելով անձնական համակրանքներից ու հակակրանքներից, վեր կանգնելով ներքաղաքական ամեն տեսակի տարաձայնություններից, մտավորականությունը պետք է դառնա քաղաքական կայունության ջատագովն ու աջակիցը:... Մտավորականությունը այսօր կարող է եւ պետք է մարմնավորի նախագահի, խորհրդարանի ու կառավարության միջեւ բաց երկխոսության հասարակական պահանջը, դառնա իշխանությունների եւ հասարակության միջեւ անկեղծության եւ փոխադարձ վստահության մթնոլորտի հաստատման նախաձեռնողն ու իրականացնողը», ասված է փաստաթղթում:

ԸՆԹԵՐՑՈՂԻ ԱՄԲԻՈՆ

Խուլերի, ծույլերի եւ եկամտի մասին

«Մի հիմար քարը ջուրը գցեց, հազար խելոք չկարողացան հանել», ասում է հայկական ժողովրդական ասացվածքը: Այսօր էլ ավելի ժողովրդական վիճակ ունենք. հազար խելոք քարը ջուրն է նետում, եւ մի հիմար չի ճարվում, որ ջրից քարը հանի:

«Ազգ» թերթի 1999 թ. նոյեմբերի 27-ի 4-րդ էջում Գայանե Մուքոյանի հոդվածն է՝ «Պայքար հանուն մասնավոր խնդիրների՞, լուսավոր անցյալի՞, թե՞ ընդդեմ ներդրումների»: Ներդրումների կարոտախտով հոդվածագիրն իրեն էլ է ջուրը նետում հարցի հետ: «Մարիոս» ընկերությունն աշխարհի բոլոր ծայրերում 1900 հյուրանոց ունի, մինչեւ 2001 թ. դրանք կհասցնի 2000-ի եւ, օ՜, ամեն հյուրանոցից միջին հաշվով 200 մլն դոլարից ավելի եկամուտ ունեցող «Մարիոսի» համար տարեկան ընդամենը 3 մլն եկամուտ ունեցող «Արմենիա» հյուրանոցն այսօր գլխացավանք է...

«Արմենիա» հյուրանոցի նախկին աշխատակազմի պահանջների մասին արդեն գիտեն «անգամ Հայաստանի ամենախուլ գյուղում», եւ «Ազգ» թերթում այս հոդվածն անկասկած խուլերի ու ծույլերի համար չի գրվել: Մնում է զարմանալ. ինչո՞ւ է ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանն այդքան նեղացնում արտասահմանյան իր ընկերներին, ինչո՞ւ Վլադիմիր Նազարյանը դեռ չի նախատեսել օրենքի մշակում, որով «Արմենիա» հյուրանոցն անպայման ապահովի 200 մլն դոլարից ավելի եկամուտ այսօր, ինչո՞ւ ԱԺ մեծամասնության դիմումով Սահմանադրական դատարանը դատի չի տալիս «Արմենիա» հյուրանոցի նախկին աշխատակազմին, որ չի կարողացել «Արմենիա» հյուրանոցի համար ապահովել 200 մլն դոլար եւ ավելի եկամուտ այսօր: Խեղճ «Մարիոս» ընկերությունը Հայաստանում կմնա առանց հաց ու պանրի, կխռովի Հայաստան հայրենիքից եւ հատկապես՝ պարոն սփյուռքահայերից:

Հարգելի «Հայոց աշխարհին» («Հայոց աշխարհ», 1999, 20 նոյեմբեր, էջ 8-ում տե՛ս կսմիթն ընդդեմ Սերգեյ Բադալյանի), «Հայոց աշխարհը» թույլատրո՞ւմ է, որ «Մարիոս» ընկերությունը խռովի հայերից եւ ՀՀ նախագահից հատկապես:

Այսօր հայ ազգը եւ «Ազգը», եւ «Հայոց աշխարհը», եւ «Հայաստանը», եւ «Հայաստանի Հանրապետությունը» հազար-հազար խելոքներ ունի, որ կարող են ջրերից հազար-հազար քարեր հանել, այդուհանդերձ զգուշացնենք մեր հայ խուլ ֆինանսիստներին եւ ծույլ էնտուզիաստներին, որ մինչ Հայաստանի ջրերը 0,5 մ տրամագիծ խողովակով Իրանին վաճառելը, չմոռանան ջրերից հանել քարերը ջրանցքների եզրապատերն ամուր ու խոր պահելու համար: «Քեֆ անողի քեֆը չի պակսում»:

ԷԼՄԻՐԱ [illegible]

Հայկոմկուսի կենտկոմի պլենումը՝ հունվարի առաջին տասնօրյակում

ԵՐԵՎԱՆ, 15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՀԿԿ կենտրոնական կոմիտեի պլենումը նախատեսվում է անցկացնել հունվարի առաջին տասնօրյակում կոմկուսի առաջին քարտուղար Սերգեյ Բադալյանի մահվան 40 օրվանից հետո: Պլենումը կընտրի կենտկոմի քարտուղար, կձեւավորի կուսակցության նոր ղեկավարությունը: Այդ մասին ասաց կենտկոմի երկրորդ քարտուղար Վլադիմիր Դարբինյանը:

Վ. Դարբինյանն առաջին քարտուղարի պաշտոնին հավակնող թեկնածուների անուններ չնշեց:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հասարակական-քաղաքական [illegible]

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ

Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 529353, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635

Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221

Տնօրեն
ՀՐԱՅՐ ՁՈՐԵԱՆ / հեռ. 562863

Համակարգչային
ծառայություն / 562941

Apple Macintosh
համակարգչային շարվածք
«Ազգ» թերթի

Յղումը «Ազգին» պարտադիր է

Նյութերը չեն գրախոսվում ու չեն
վերադարձվում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Սկիզբը էջ 1

Հայտնի է, որ առանձնակի կարեւորություն ունեցող բոլոր գործերով մեղադրյալները պահվում են ազգային անվտանգության մեկուսարանում, ուր եթե ոչ այլ ինչ, գոնե անձի անվտանգությունն ապահովված է մյուս մեկուսարանների համեմատությամբ: Հատկապես այս մեղադրյալների տեղը, որոնց կատարած ահաբեկչության ետեւում, վարկածներից մեկով օտարերկրյա գաղտնի գործակալություններին են տեսնում միանշանակ ԱԱ մեկուսարանն էր: Ուրեմն, խոսքը հարցաքննության հարմարությունների մասին չէ, այլ, կարելի է կասկածել, նախաքննությունը

Հոկտեմբերի 27-ի գործը փակուղո՞ւմ է հայտնվել

փակուղի մտցնելու: Մեկուկես ամսվա ընթացքում քննչական խումբն առանձնակի ձեռքբերումներ չի արձանագրել, բայց նրանից արդյունք են սպասում եւ զոհվածների կանայք ու մայրերը, եւ հասարակությունը, եւ քաղաքական ուժերը, հատկապես «Երկրապահ» ու «Միասնություն» խմբակցությունը, եւ հանրապետության նախագահը: Արդյունք են պահանջում նաեւ վերջինից, մասնավորապես Անդրանիկ Մարգարյանը ՀՀ նախագահին սատարելու համար երկու պահանջ է ներկայացրել, որոնցից մեկով պահանջվում է հոկտեմբերի դեպքերի բացահայտում: Այսինքն, ահաբեկչության բացահայտումը կարեւորվում է իշխանական բոլոր թեւերի կողմից:

Ավելորդ չենք համարում նշել նաեւ՝ շատերն արդեն այն համոզման են եկել, որ ահաբեկչական խումբն ինքնաբուխ է գործել եւ ոչ մի քաղաքական ուժ էլ չկա նրա ետեւում, կամ եթե օտարերկրյա գործակալություններն են, ապա այդ հետքի վրա ընկնելն այս նախաքննական մարմնի, գուցե անգամ Հայաստանի հնարավորություններից վեր է: Պարզ է սակայն, որ այսպիսի արդյունքը վերը նշվածներից որեւէ մեկին չի գոհացնի, դա հավասարազոր կլինի չբացահայտելուն, որի համար առաջինը պատասխանատվության կկանչվի քննչական խմբի ղեկավարը: Բայց, քանի որ ՀՀ նախագահը հայտարարեց, որ քաղաքային ոստիկանն էլ կարող է բացահայտել այս գործը, միաժամանակ ձեռնպահ մնալով նախաքննական խմբին որեւէ վարկած հուշելուց, վերջիններս ցանկացան վրեժխնդիր լինել ՀՀ նախագահից:

Ցանկալի առիթը ներկայացավ. ՀՀ նախագահի աշխատակազմի ղեկավար Սերժ Սարգսյանը մամուլի ասուլիսում հայտնեց, որ հանկարծ կարող է պարզվել «մասնավորապես Վազգեն Սարգսյանի կողքին գտնվող եւ նրա շրջապատի մարդկանց կողմից է կատարվել»: Պատասխանը չուշացավ. Նաիրի Հունանյանին Նուբարաշենի մեկուսարան տեղափոխելու հետ միաժամանակ շրջանառության մեջ դրվեց ՀՀ նախագահի մերձավորներից Ալեքսան Հարությունյանին ձերբակալելու մասին լուրը, որն այդ օրը չճշտվեց: Նրան ընդամենը հերթական անգամ հարցաքննել էին: Երեկ արդեն Ա. Հարությունյանին ձերբակալելն առարկայական դարձավ:

Հիշեցնենք, որ ՀՀ Նախագահի աշխատակազմի նախկին ղեկավարի նկատմամբ հակաքարոզչությունը վաղուց էր սկսվել: Պարբերաբար մամուլը հրապարակում էր, որ Ալեքսան Հարությունյանին երկարատեւ հարցաքննել են, զինքը պահել են զինդատախազությունում, նա Նաիրի Հունանյանի համակիրներից է եւ այլն: Իհարկե, գիտեին, որ նրանք համակիրներ չեն, պարզապես նույն տարիներին սովորել են ԵՊՀ բանասիրական ֆակուլտետում: Եթե նույնիսկ համակիրներ լինեին, արդյոք դա ենթադրո՞ւմ էր անպայման նաեւ հանցակից լինել:

Սրանք, իհարկե, պարզունակ ձեւակերպումներ են, որոնք ավելի են ընդգծում Ալեքսան Հարությունյանի թիրախ ընտրվելը՝ ՀՀ նախագահի ու Գագիկ Ջհանգիրյանի միջեւ, որ նույնն է, թե ՀՀ նախագահի ու Երկրապահների միության միջեւ:

Եթե այս պահին իբրեւ հետագիծ ներկայացվում է ՀՀ նախագահի աշխատակազմը եւ ահաբեկչական խմբի թիկունքում իբրեւ քաղաքական պատվիրող կողմ ցանկանում են տեսնել հենց այդ խմբին դրան հասնելու լավագույն տարբերակը նրանց Նուբարաշենի մեկուսարան տեղափոխելն է: Թերեւս այդ էր պատճառը, որ Նաիրի Հունանյանը ՀՀ նախագահին հանդիպելու անզուսպ ցանկություն էր հայտնում: Այժմ արդեն հասկանալի է, թե ինչու ԱԱ մեկուսարանը հարմար չի դիտվում մեղադրյալների հարցաքննության համար, որովհետեւ քննչական խումբը կարող է ենթադրել, որ ԱԱ նորանշանակ նախարար Կառլոս Պետրոսյանը կարող է խոչընդոտել, քանի որ ՀՀ նախագահի համախոհն է համարվում: Ռազմական ոստիկանության պետ Վովա Գասպարյանն, ըստ որոշ լուրերի, վստահելիների ցուցակում չի գտնվում, եւ, այդ իմաստով, ռազմական ոստիկանությունը դարձյալ հարմար չէ: Մինչդեռ ՆԳՆ քրեական պատիժների իրականացման վարչության պետ Մուշեղ Սաղաթելյանը, որի ենթակայության տակ է նաեւ Նուբարաշենի թիվ մեկ քննչական մեկուսարանը, Երկրապահների միության անդամ է, ուստի եւ ...վստահելի: Նշենք, որ այս քննչական մեկուսարանը հայտնի է իր ոչ դրական փաստերով, ամբաստանյալները մասնավորապես դժգոհել են այդ մեկուսարանում կիրառվող քննության խորը մեթոդներից, որոնցից շատերն անարդյունավետ են ավարտվել: Եթե այս պահին հոկտեմբերի 27-ի գործի համար դարձյալ նշված մեկուսարանն է ընտրվել, կնշանակի նախաքննական խումբը փակուղի է մտել եւ նրանց այլ բան չի մնում, քան հոգեհարազատ մեթոդների կիրառմամբ նախաքննությունը վերսկսելն ու ավարտելը: Այլ կերպ չես բացատրի, բայց եւ հայտնի է՝ գումարելիների տեղերը փոխելուց գումարը չի փոխվում:

ԶՈՐԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Մշակութային խորհրդարանը աջակցում է նախագահին

Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը երեկ հանդիպում ունեցավ մշակութային խորհրդարանի պատվիրակության հետ՝ ի դեմս Սիլվա Կապուտիկյանի, Անահիտ Սահինյանի, Էդուարդ Իսաբեկյանի, Արամ Սաթյանի, Գեւորգ Ղարիբջանյանի, Պարիս Հերունու, Արեւշատ Ավագյանի, Հրաչ Տեր-Սահակյանի, Վաղեն Ալեքսանյանի, Պուշկին Սերոբյանի:

Ներկայացնելով իրենց գործունեության հիմնական ուղղությունները, Մշակույթի հայկական ֆոնդի նախագահ Արեւշատ Ավագյանն ասաց, որ մշակութային խորհրդարանի նպատակն է սատարել պետականության ամրապնդմանը, օգնել իշխանություններին՝ երկիրը դուրս բերելու սոցիալ-տնտեսական ծանր վիճակից, ինչպես նաեւ միջոցներ ձեռնարկել հոգեւոր-մշակութային դաշտի առողջացման ուղղությամբ:

Հանդիպման ընթացքում անկաշկանդ եւ շահագրգիռ քննարկում ծավալվեց երկրի ներքաղաքական, սոցիալ-տնտեսական իրավիճակի, մշակութային խնդիրների, ինչպես նաեւ ստեղծված դժվարությունների հաղթահարման շուրջ: Հանրապետության նախագահը ներկայացրեց առկա կացության եւ քաղաքական զարգացումների վերաբերյալ իր գնահատականները: Հանդիպման մասնակիցների կարծիքով, այսօր մտավորականության ներուժը լիարժեք չի օգտագործվում:

Զրուցակիցների խոսքերով, առաջնահերթը վստահության եւ հավատի վերականգնումն է միմյանց եւ սեփական ուժերի նկատմամբ: Ժողովրդին անհրաժեշտ է երաշխավորված ապագա, հավատ եւ վստահություն վաղվա օրվա հանդեպ: Մտավորականության ներկայացուցիչները շեշտեցին, որ Հայաստանի ապագայի վերաբերյալ իրենց հույսերը կապում են հանրապետության նախագահի հետ եւ պատրաստ են ըստ ամենայնի աջակցել նրան:

ՀՀ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՄԱՄԼՈ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿ

Ժողովրդին չտանել նոր փորձությունների

Հայաստանի ներքաղաքական կյանքը շարունակում է մնալ լարված: Հոկտեմբերի 27-ի ողբերգական իրադարձություններին հաջորդած անկայունության պայմաններում էլ ավելի թուլացան պետության կառավարման լծակները: Այս ծանր պահին որոշ ուժերի կողմից հնչում է հանրապետության նախագահի հրաժարականի պահանջը:

Մենք գտնում ենք, որ դա ներկայումս անընդունելի է: Չի կարելի հանրապետության նախագահի արտահերթ ընտրություններ անցկացնել, երբ նոր է կազմավորվել Ազգային ժողովի ու կառավարության ղեկավարությունը, երբ անորոշ է, թե առաջիկայում ինչպես են գործելու այդ մարմինները: Իսկ որքա՞ն խելամիտ է կիսադատարկ բյուջեի պայմաններում հարկատուների գումարները ծախսել արտահերթ նոր ընտրությունների կազմակերպման վրա: Վերջապես, ներկայումս կա՞ն արդյոք արդար ընտրություններ անցկացնելու պայմաններ:

Իշխանությունները պարտավոր են առաջիկայում բոլոր մակարդակների ընտրությունները կազմակերպել՝ օրենքի պահանջներին եւ բարոյականության նորմերի չափանիշներին համապատասխան: Քանի դեռ չկան դրա երաշխիքները, անթույլատրելի է ժողովրդին ենթարկել նոր փորձությունների:

Պետության շահերը պահանջում են մի կողմ դնել անձնական շահախնդրությունները եւ համախմբվել: Հանրապետության նախագահը պետք է մնա իր պոստում՝ մինչեւ սահմանադրությամբ նախատեսված ժամկետի ավարտը:

ՀՀ ԳԱ ԱԿԱԴԵՄԻԿՈՍՆԵՐ՝
Գուրգեն Սահակյան
Ռաֆիկ Մարտիրոսյան
Հրաչիկ Սիմոնյան
Էդվարդ Չոբարյան
Վլադիմիր Սարգսյան
Լիա Օսիպյան
Ռուբեն Վարդանյան
Սիլվա Ալեքսանյան
Սամվել Շահինյան
Վարդգես Միքայելյան
Գալուստ Գալոյան

ՀՀ նախագահն ընդունեց իր մերձավոր խորհրդականի հրաժարականը

Սկիզբը էջ 1

«Մեղավորները պետք է պատժվեն. բոլորը հավասար են օրենքի առաջ»

Ռոբերտ Քոչարյանը հիմնավորում է, որ Հայաստանում ներքին վստահության, ինչպես նաեւ հետագա զարգացման շատ խնդիրների լուծումներ անպատկերացնելի են առանց հոկտեմբերի 27-ի ողբերգական իրադարձությունների անկողմնակալ քննության, մեղավորների բացահայտման եւ օրենքի շրջանակներում պատասխանատվության ենթարկելու. «Առաջին հերթին դրանում շահագրգռված է երկրի նախագահը. մեղավորները պետք է պատժվեն: Բոլորը հավասար են օրենքի առաջ, եւ որեւէ մեկի դիրքը չպետք է խոչընդոտ դառնա հետաքննությունն օբյեկտիվ, ամբողջ ծավալով եւ օրենքի սահմաններում վարելու համար»: Ելնելով այս հավաստումից Ռոբերտ Քոչարյանն ընդունել է իր խորհրդական Ալեքսան Հարությունյանի հրաժարականի խնդրանքը. «Որպես Հայաստանի Հանրապետության Նախագահ ես դատախազությանը, քննությունը վարող խմբին հանձնարարել եմ ապահովել առավելագույն օբյեկտիվ քննություն՝ ելնելով օրինականության եւ օրենքի առջեւ բոլորի հավասարության սկզբունքից»: Ռոբերտ Քոչարյանի հայտարարությունը հակիրճ էր եւ ամփոփ, զուրկ որեւէ քաղաքական գնահատականից, ընդ որում այնտեղ շեշտված էր, որ Ալեքսան Հարությունյանը պատրաստակամություն է հայտնել մասնակցելու քննչական ցանկացած գործողության (ենթադրաբար նաեւ առերես հարցաքննության, խուզարկության եւ ձերբակալության): Երեկ Վահե Գաբրիելյանը հայտարարեց, որ Ալեքսան Հարությունյանը ձերբակալված չէ, սակայն հավելյալ մանրամասներ հրապարակելուց ձեռնպահ մնաց:

Ալեքսան Հարությունյանը մինչեւ հոկտեմբերի վերջին զարգացումները հայտնի էր իբրեւ Ռոբերտ Քոչարյանի ամենավստահելի, մերձավորագույն շրջապատի պաշտոնյա: Սակայն նրանց միջեւ հարաբերությունների մթագնման առաջին իրողությունն Ալեքսան Հարությունյանի ոչ սթափ վիճակում պաշտպանության նախարարությունում հայտնվելն էր, ուր անգամ, ըստ նախագահի խոսնակ Վահե Գաբրիելյանի Ալեքսան Հարությունյանը ոչ կոռեկտ արտահայտություններ էր թույլ տվել նախագահի հասցեին միաժամանակ հայտարարելով, թե Ռոբերտ Քոչարյանն արդեն ընդունել է Սերժ Սարգսյանի, Սուրեն Աբրահամյանի հրաժարականների պահանջը եւ գլխավոր դատախազ Աղվան Հովսեփյանի պաշտոնանկությունը: Այն ժամանակ Ռոբերտ Քոչարյանը կտրուկ հերքել էր Ալեքսան Հարությունյանի այս հայտարարությունները:

Ալեքսան Հարությունյան. «Վազգենն Սարգսյանն իմ մտերիմ ընկերն էր»

Ռոբերտ Քոչարյանին ուղղված հրաժարականի դիմումում Ալեքսան Հարությունյանը նշում է. «Իմ անունը ոճրագործների հետ կապելն անբարոյականություն եմ համարում ոչ միայն այն պատճառով, որ Վազգեն Սարգսյանն իմ մտերիմ ընկերն էր: Հասկանալի է, թե նման խոսակցություններն իմ անձին ուղղելն ո՞ւմ է ձեռնտու եւ ի՞նչ նպատակներ են հետապնդում: Հետագա շահարկումները կանխելու համար հայտարարում եմ, որ ես զբաղեցրած պաշտոնից ազատվելու վերաբերյալ դիմում եմ ներկայացրել հանրապետության նախագահին եւ պատրաստ եմ ըստ ամենայնի աջակցել նախաքննության մարմինների աշխատանքին»:

Ալեքսան Հարությունյանին փոխարինած Սերժ Սարգսյանը նախագահի աշխատակազմի ղեկավարի եւ ԱԽ քարտուղարի կարգավիճակում իր առաջին իսկ հարցազրույցի մեջ վարկած առաջ քաշեց, ըստ որի եթե մասնավորապես Վազգեն Սարգսյանի կողքին գտնվող եւ նրա շրջապատի մարդկանց կողմից է իրականացվել հոկտեմբերի 27-ի ահաբեկչությունը, ապա իր ղեկավարած ատյանի՝ ԱԱ նախարարության, մեղքն այդքան էլ մեծ չի լինի: Հարցազրույցին հետեւած դեկտեմբերի 13-ի ասուլիսում Սերժ Սարգսյանը փորձեց մեղմել Վազգեն Սարգսյանի անմիջական շրջապատի մեղսակցությանը վերաբերող իր հղումները նշելով, թե ինքը նկատի ուներ Վազգեն Սարգսյանի ոչ միայն երկրապահական կամ պաշտպանության նախարար եղած ժամանակ առկա շրջապատը: Սակայն դեպքերի զարգացումները ցույց տվեցին, որ հոկտեմբերի 27-ի նախաքննությունը վարող մարմիններն առաջին ամենալուրջ մեղադրանքը հարուցեցին ոչ թե Վազգեն Սարգսյանի, այլ Ռոբերտ Քոչարյանի մերձավոր շրջապատի ներկայացուցչի հանդեպ: Պատահական չէ, որ Ալեքսան Հարությունյանն ակնարկում է, թե իր անձին ուղղված խոսակցություններն ինչ նպատակ են հետապնդում հանրապետության նախագահի շուրջ կասկածների մթնոլորտի խտացում: Բայց ընդգծենք, որ նախագահը, համենայն դեպս իր հայտարարության տեքստում, նման քաղաքական եզրահանգումներ չի կատարում:

Եվս մեկ հանգամանք. Ալեքսան Հարությունյանին վերաբերող ցուցմունքներն ամրակայվել են երբ հիմնական մեղադրյալներին ազգային անվտանգության մեկուսարանից ՆԳ Նուբարաշենի մեկուսարան տեղափոխելուց հետո: Իրազեկ աղբյուրների հաղորդմամբ, այս մեկուսարանում նախաքննությանը ծառայող շատ ամբաստանյալների լեզուներն են բացվում: Սերժ Սարգսյանի «պաշտպանության լավագույն եղանակը հարձակումն է» կամ փոխադարձ մեղադրանքների սկզբունքը տվեց իր առաջին տագնապալի արդյունքը:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Անդրադարձ

ՉԱՐՉԱՐՎԱԾ

Նրանց կոչում են խաբված ավանդատուներ

Էջեր «Արմենիա» բանկի պատմությունից

Դեռեւս խորհրդային շրջանում հիմնված եւ 1994-ին գործունեությունը դադարեցրած «Արմենիա» ազգային գործարարական բանկի մասին, 5-ամյա վաղեմությամբ, թերեւս արդեն քչերն են հիշում: Երեւի հիշում են երբեմնի 18 հազար ավանդատուներից մնացած այն 3000 առավել հետեւողականները, որոնք յուրաքանչյուր շաբաթը մեկ մի քանի հարյուրի հասնող խմբերով հավաք են կազմակերպում ՀՀ նախագահի նստավայրի մերձակայքում: Նստավայրում գտնվողների աչքին սովորական մի տեսարան, քանի որ տարբեր խմբեր են այնտեղ կուտակվում: «Արմենիայի» մասին, ավանդատուների մշտական հիշեցման «շնորհիվ», անշուշտ չեն մոռանում նաեւ Կենտրոնական բանկը, ՀՀ դատախազությունը, եւս մի քանի պակաս «հզոր» կառույցներ: «Արմենիայի» մասին կրկին հիշեցրին եւ «Ազգին», որն այս հարցին ինչ-որ ժամանակ անդրադարձել էր:

Խմբագրատուն այցելած ավանդատուների նպատակը վերստին հրապարակ հանելն էր իրենց հարցը: Ավանդատուների ընդհանուր թվից առանձնացած այդ անձինք որոշ դժգոհություններ ունեին բանկի սնանկացման հետեւանքով ստեղծված լուծարային հանձնաժողովի գործունեության առնչությամբ՝ պատճառաբանելով, թե վերջինս ավանդատուներին ոչ մի հաշվետվություն չի տալիս եղած գումարների եւ քաժանման կարգի վերաբերյալ: Լուծարային հանձնաժողովի իրավունքները վերականգնած այս նույնանուն կառույցում ընդգրկված են հենց իրենք՝ ավանդատուները, ներկայացուցիչներ ԿԲ-ից եւ հարկային տեսչությունից: Ըստ մեր այցելուների, լուծարային հանձնաժողովը 3.000 պայմանագիր-անձանց պահանջները բավարարելու միջոցներից մեկն էլ համարում էր «Արմենիայի» երբեմնի կառավարչի, ներկայումս երկարամյա ազատազրկման դատապարտված Միմոնյանի ազատ արձակումը՝ ելնելով ՀՀ նախագահի այն հրամանագրից, համաձայն որի՝ ավանդատուների առջեւ պարտավորությունները մարող լուծարված բանկերի պաշտոնյաներն այլեւս չեն ենթարկվում քրեական պատասխանատվության: Իսկ իրենց՝ հիշյալ միջոցին սատարածին ավանդատուների այս խումբը գտնում է, որ Ալբերտ Միմոնյանը, վճարունակության դեպքում, կարող էր եւ իր ժամանակին վճարել ու չդատվել: Հանդիպելով հանձնաժողովի նախագահ Ս. Հակոբջանյանին՝ պարզեցինք, որ հրամանագրի ընձեռած արտոնությունից օգտվելու փորձ իրոք արվել է, սակայն բանտարկյալ Միմոնյանին իրենց այցելություններն անարդյունք են անցել, քանի որ վերջինս խոստանում է ավանդատուների պարտքը մարել միայն իր ազատ արձակվելու դեպքում: Ավանդատուների շուրջ 400 ստորագրությամբ հաստատված նամակ-խնդրիքը՝ ՀՀ նախագահին հղված, արժանացավ սպասված մերժմանը. գործարքն անհնարին է՝ երկկողմ երաշխիքների բացակայության պատճառով:

Մնացյալ հարցերում, սակայն, ավանդատուներն ու լուծարային հանձնաժողովը համակարծիք են՝ պնդելով, թե իրենց կորսված գումարները վերադարձնելու պատասխանատվությունը պիտի ստանձնի ԿԲ-ն՝ «Արմենիայի» սկզբնական երաշխավորն ու կայունության գրավականը: Այս առիթով արժե անդրադարձ կատարել «Արմենիա» բանկի ստեղծման նախապատմությանը՝ հիմնվելով լուծարային հանձնաժողովի տրամադրած տվյալներին: Բանկն արդեն գոյություն ուներ, երբ 1991-ին ԿԲ-ն դարձավ «Արմենիա» ԱԳԲ-ի երաշխավորն արդեն նոր՝ «անկախացած» իրականության պայմաններում: Բնականաբար, ԿԲ-ի հեղինակությունն ու գովազդն անհրաժեշտ նախադրյալներ ստեղծեցին, որպեսզի այդ շրջանում արդեն մի քանի բանկերի «պայթյունը» տեսած մարդիկ այնուամենայնիվ վստահեն ու ներդնեն իրենց խնայողությունները: 1994-ին Բագրատ Ասատրյանի հրամանագրի համաձայն, ձեւավորվում է կառավարման ժամանակավոր ադմինիստրացիա՝ բանկի ֆինանսական գործունեությունը վերահսկելու եւ համակարգելու, քանի որ այդ ժամանակահատվածում են հիմնվում նաեւ «Արմենիայի» 3 մասնաճյուղերը: Կառույցն ընդարձակվում է, ինչի հետեւանքով տոկոսադրույքները բարձրացվում են եւ այլ շահագրգռող պայմաններ ստեղծվում ավանդատուների համար: «Ավելի ուշ իմացանք, որ «Արմենիայի» մասնաճյուղերում կուտակված գումարներն անկախ են պահվում բանկի ընդհանուր հաշվեհամարից», պատմում են ավանդատուները եւ հարցադրում՝ ո՞ւմ բարեկեցությանն էին դրանք «ծառայեցվում»: «Ո՞ւմ օգտին էր գործում երբեմնի դատախազ Արտավազդ Գեւորգյանը, երբ «Արմենիայի» դեմ հարուցված գործը դեռեւս ընթացքում՝ անգամ չսպասեց բանկի ղեկավարությանը ներկայացված դատավճռին, մասնաճյուղերի տնօրեններից առգրավված շարժական եւ անշարժ գույքի անձեռնմխելիությունը նախնական կալանքի միջոցով ապահովելու փոխարեն՝ թույլ տվեց այդ գույքի անուրդը, ինչը վերջնականապես քայքայեց բանկի՝ արդեն խարխլված հիմքը», շարունակում են վերհիշել ավանդատուները: Վերհիշում են նաեւ, որ երբ կինոյի տանը տեղի ունեցավ նախկին նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի վերահսկողական ծառայության ղեկավար Կարապետ Ռուբինյանի եւ ավանդատուների հանդիպում-հավաքը, իրենց պաշտոնապես խոստացան՝ գույքի նման քանակի եւ արժեքի պայմաններում կմարվի ավանդատուների ոչ միայն բուն պարտքը, այլեւ տոկոսներն էլ կվերադարձվեն: Արդյունքում... վաճառքից կուտակված գումարն ասես հօդս ցնդեց: Թե ի՞նչ եղավ այդ վաճառքից մնացած գումարը՝ այժմ արդեն հնչում է գրեթե որպես հռետորական հարց: Ավանդատուների մեղադրական ցուցակում բարձր պաշտոնյաներն են եւ անձամբ կառավարությունից՝ ծանոթ ու հնչեղ անուններ, որոնց անմեղության կանխավարկածը, հանգամանքների բերումով, այդպես էլ չի ստուգվի ու փորձարկվի:

Ի՞նչ հաջորդեց անուրդին: «Ըստ էության՝ անուրդ չի էլ եղել, քանի որ այդ մասին ինչպես հարկն է չի ազդարարվել», շարունակում են ավանդատուները, «իսկ արդյունքում, գույքն ապօրինաբար ու կիսածախ վաճառքի դուրս բերելուց որոշ ժամանակ անց, առաջին լուծարային հանձնաժողովի նախագահ Վալեսյանը դիմում է հղում դատախազություն, ուր պարանքի վերագնահատում է պահանջում՝ վերջինի չվաճառվելու պատճառաբանությամբ»: Նրանք փաստում են, որ վերագնահատման հետեւանքով կորսվեց եւս 160 հազար դոլար, ինչը, փաստորեն, ավանդները վերադարձնելու իրենց հնարավորության մի նոր կրճատում էր: Դատախազությանը բազմիցս հղված բողոքները, որոնց հեղինակը լուծարային հանձնաժողովն է, առ այսօր անպատասխան են. պարզապես բողոքների հասցեատերերն են փոխարինում միմյանց:

Ըստ օրենքի՝ երբ բանկը պաշտոնապես հայտարարված է անվճարունակ, ուրեմն ավանդատուներն այլեւս զրկվում են պահանջներ առաջադրելու իրավունքից: «Արմենիա» ԱԳԲ-ի ավանդատուների համառ դիմադրության շնորհիվ եւ ՀՀ երբեմնի դատախազ Հենրիկ Խաչատրյանի միջամտությամբ հաջողվեց խուսափել այդ՝ եւս մի «հարվածից». լուծարային հանձնաժողով կառույցը վերականգնվեց, սակայն՝ նոր, ներկայիս կազմով: Այդուհանդերձ, հանձնաժողովի վերականգնումը նպատակին չի ծառայում՝ բավարարվելով լոկ հրապարակային հավաքներով եւ տարբեր կառույցներ հղված բողոքներով: Պատճառը՝ եւս մի անօրինական «անփութություն», դատախազությունը լռելյայն մերժում է ներկայիս լուծարային հանձնաժողովին տրամադրել իր ապօրինաբար առգրաված ֆինանսական փաստաթղթերի փաթեթը՝ շարժական ու անշարժ գույքի ցուցակով հանդերձ: Հանձնաժողովն, աշխատանքային հիմքից զրկված, չի կարողանում փաստացի «հաղթաթղթերով» պայքարել հօգուտ ավանդատուների շահերի: Այնինչ, գործը վարող քննիչի ստորագրությամբ, քննության ավարտին պես փաստաթղթերը պիտի հանձնվեին լուծարային հանձնաժողովին....

Ինչեւէ, «Արմենիայի» ավանդատուների պատմությունն այսքանով չի եզրափակվում: 1998-ի սեպտեմբերին, կառավարության որոշումով, «Արմենիա» բանկի տարածքը (ըստ ավանդատուների՝ շուրջ կես միլիոն դոլար արժողությամբ) սեփականության իրավունքով եւ անհատույց հանձնվում է ՀՀ ոռոգման համակարգերի վերականգնմամբ զբաղվող ՓԲԸ-ին: Տարածքը վերադարձնել եւ հանձնել ավանդատուների տնօրինությանն այդպես էլ չի հաջողվում, սակայն նույն ավանդատուների համառ ջանքերի շնորհիվ հաջողվում է ստանալ գումարային փոխհատուցում, որը վճարողը գյուղնախարարությունն էր: 50 հազար դոլարից փոքր-ինչ ավելի այդ գումարը բավարարում է ընդամենը 602 պայմանագրային պարտքի լրիվ եւ 129-ի մասնակի մարմանը: Ավելի քան 2000 ավանդատուներ մնում են ձեռնունայն: Այս փաստը պատճառ է դառնում առանձին ավանդատուների, լուծարային հանձնաժողովին ուղղված, մեղադրանքին՝ տարածքային փոխհատուցման գումարն անարդարացի ու կողմնակալ տեղաբաշխելու վերաբերյալ: Մեղադրականներով անանուն նամակներն այժմ էլ ալիք են զարնում ԿԲ-ի մերձակայքում, վերջինին ուղղված նամակներում նույնպես անպատասխանատվության մեղադրանք է ներկայացվում:

Ավանդատուների ընդհանուր խմբից առանձնացածները սպասում են լուծարային հանձնաժողովի հաշվետվությանը, հանձնաժողովն էլ չի կարողանում լիարժեք աշխատել՝ փաստաթղթերի բացակայության պատճառով, նաեւ վերջնագրի պես պնդում է, որ անգամ հնարավորության դեպքում հաշվետվություն չի ներկայացնում, քանի դեռ փակված չէ ավանդատուների պարտքը: Սակայն այս անհարթություններն էլ ժամանակավոր են, քանի որ «Արմենիայի» ավանդատուներին միավորող հիմնական խնդիրն ընդհանուր է՝ վերադարձնել կորսված ավանդները:

ԿԲ-ին ուղղված իրենց պահանջներն ավանդատուներն առաջադրել են նաեւ ներկայիս նախագահ Տիգրան Սարգսյանին, սակայն առայժմ լռություն է: «Արմենիայի» պատմության հաստափոր վերջը շարունակվում է գրվել...

ԱՆՈՒՇ ԲԱԲԱՅԱՆ

Ինչպես է ծնվում վայրագությունը

Տասներեք տարեկան մի տղեկ վարժ պատասխանում է ոստիկանի հարցերին: Երեւանի Չարենցի անվան միջնակարգ դպրոցի 7-րդ դասարանի աշակերտ, 103-ամյա Վահեն է: Նա պարզապես փորձել է կատակել. «Ասի կատակով ծրարը դնեմ այստեղ, ասի կիմանան, որ կատակ եմ անում, բայց պարզվեց, որ կատակից վերածվեց բարդության»: Ի՞նչ էր պատահել դեկտեմբերի 8-ին, 13.30-ի սահմաններում: Սահմանադրական դատարանից Երեւանի Կենտրոնի ներքին գործերի բաժին ահազանգ էր ստացվել, որ շենքում ռումբ կա դրված: Շենքը մանրակրկիտ զննելուց հետո, սակայն, ոչ մի ռումբ էլ չհայտնաբերվեց: Պարզապես շքամուտքի պատուհանին ինչ-որ ծրար էր հարմարեցված, որի մեջ եղած գրությունը տեղեկացնում էր ռումբի գոյության մասին... Սովորական խա՞ղ է, չարաճճիությո՞ւն... Երբ սա միայն անմեղ չարաճճիություն լիներ, ապա, հավանաբար, կարիք չլիներ ծայրահեղ եզրահանգման հասնել: Այս «չարաճճիության» մեջ, ավաղ, շատ է չարությունը...

...Ընդամենը մեկ օր հետո Խ. Աբովյանի անվան Երեւանի պետական մանկավարժական ինստիտուտ է մտնում մի ուրիշ «երեխա»՝ 17-ամյա Արսեն Մինասյանը: Պարկում դրած հրացանով, պայթուցիկով օրը ցերեկով պատանդ է վերցնում ուսանողուհիների, կին դասախոսներ պահանջում, որպեսզի նրանց փոխանակի կառավարության անդամների հետ: Եվ որպեսզի իր պահանջը կատարվի, նաեւ հայտարարում է, որ մայրաքաղաքում արդեն 7 շենք ականապատված է, եւ իրեն մի բան պատահելու դեպքում այդ 7 շենքերն էլ կպայթեցվեն: Ինչո՞ւ: Այս երեխան ի՞նչ է ուզում: Նրա պահանջն ավելի քան տարօրինակ է: Իրեն Գինեսի ռեկորդակիր համարող այս տղան (իր հայտարարությամբ ժամում 3 մլն «ժիմ» է արել) խելագա՞ր է, թե՞... Նա ստացած վերքերից մահացավ հիվանդանոցում:

Մի ուրիշ հաղորդագրություն... «Որդին սպանել է հորը...»: Եվս մեկը. «Տաշիրի մարզի Ճրջաբերդ գյուղից վերեւ գտնվող մատուռի խաչքարերը ջարդվել են...»... Եվս մե՞կը... Ոչ: Բավական է ոստիկանական այս տեղեկությունների թվարկումը: Մենք այլեւս սուր համեմունքներով լցոնված կերակուր չենք ուտում, մենք սոսկ կծու եւ դառը համեմունքներ ենք ուտում: Ամեն ինչ տեսել ենք, ամեն ինչ լսել: Ամեն օր: Վերջերս բազմամասյա մեր գրողներից մեկը դառնությամբ ասաց. «Երբ գեթ մի օր հեռուստատեսությունը արտակարգ ու դաժան մի իրադարձության մասին մեզ չի տեղեկացնում, ապա անսովորությունից պատեպատ ենք զարկվում»: Ա՞յս պետք է լիներ անսովորությունը: Այս իրավիճակը վաղուց արդեն քաղաքագետների, քաղաքական գործիչների եւ տեղեկատուների ոլորտից դուրս է: Մի պահ կանգ առնենք եւ լսենք հոգեբաններին, նրանց, ովքեր ավելի ճիշտ եւ մասնագիտորեն են նկարագրում մեր հոգեբանական վիճակը: Հոգեբույժ Հարություն Մինասյանն այն կարծիքին է, որ դեռ 1988-ից մեր ժողովուրդն անընդհատ ենթարկվում է հոգեբանական խոր սթրեսների: Հոկտեմբերի 27-ն ասես այս ամենի գագաթնակետը եղավ: Երբ անցած 11 տարվա ընթացքում փոքրիշատե խաղաղվում էր մարդկանց հոգեկան հավասարակշռությունը, ապա հոկտեմբերի 27-ի իրադարձությունները կրկին մղեցին հոգեկան հզոր խռովքների: Այս ժամանակից սկսած սովորական մահկանացուն արդեն ձեռք բերեց սեփական անձի անպաշտպանվածության զգացում: 11 տարի շարունակ սոցիալական, տնտեսական, քաղաքական վայրիվերումներն ամեն կերպ նպաստել են մարդկանց հոգեբանական խաթարմանը: Պարոն Մինասյանի կարծիքով, փոքրիշատե հավասարակշռություն կարելի էր ստեղծել հոգեբանական եւ հոգեբուժական ծառայությունների ընդլայնմամբ: «Չկան հեռուստահաղորդումներ, որոնք մարդկանց որոշակի ուղղվածություն տան, թե ինչպես լիցքաթափվեն, ինչպես կազմակերպեն ճիշտ հանգիստը, ինչպես դուրս գան նեւրոզային տարբեր վիճակներից: Իմ կարծիքով, սա այն խոտանն է, շարունակում է Հարություն Մինասյանը, որտեղ շատ աշխատանք պետք է գտնեին հոգեբույժները, փսիխոթերապեւտները, թմրաբույժները... Սակայն արի ու տես, որ գրեթե ոչ մի բան չի արվում այս ուղղությամբ...»:

Դժվար է չհամաձայնել մասնագետի հետ: Վերջին ժամանակներս գոնե փոքր-ինչ պակասել են բռնություն պրոպագանդող ֆիլմերը եւ հաղորդումները: Սակայն մի քանի տարի շարունակ մեր հեռուստատեսությունը պարզապես ողողված էր բռնության տեսարաններ ցուցադրող ֆիլմերով: Համեմատաբար էժան ծեւով ձեռք բերված տեսաերիզներ ցուցադրելով հատկապես մասնավոր, ոչ պետական հեռուստաալիքներն իրենց ունկնդիրն էին ստեղծում, իրենց հեռուստադիտողը: Կասկածելի ճանապարհով ձեռք բերված տեսաերիզները, գիտակ մարդիկ տեղյակ են, որ չորրորդական կարգի երկրներին հաճախ տրամադրվում են ամենաէժան գներով: Արեւմտյան զարգացած երկրներում անգամ երեւակայել չես կարող, որ բռնություն, սեռական այլանդակ բարքեր պրոպագանդող այնպիսի տեսաերիզներ կարող են ցուցադրվել, որոնք հարահոսի պես անցնում էին մեր երկրի հեռուստաէկրաններով: Մասնավոր հեռուստաալիքների տերերի հոգը չէր, թե այդպիսի ֆիլմերն ինչ դաժան հետեւանքների կարող են հանգեցնել (չեմ ուզում ասել, որ նրանք ինչ-որ ուժերի պատվեր են կատարել մեր աչքը, ականջը, մեր հոգին բռնություններին սովորեցնելու համար): Ամեն դեպքում շատ բան ավերակվել է: Անչափ իմաստուն պետք չէ լինել հոկտեմբերի 27-ի եւ դրանից հետո կատարված դաժան իրադարձությունների պատճառները որոնելիս:

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՍՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

միջազգային

Ռուսաստանն ընտրությունների շեմին

Չեչնիայի պատերազմը՝ ներքաղաքական պայքարի խաղաքարտ

Դեկտեմբերի 19-ին Ռուսաստանում տեղի են ունենալու Պետական դումայի, Մոսկվայում նաեւ քաղաքագլխի ընտրություններ: Այդպիսիք տեղի էին ունենալու նաեւ Սանկտ Պետերբուրգում, սակայն Գերագույն դատարանը բեկանել է դրանք: Հարեւանցիորեն նկատենք, որ դատարանն այս դեպքում առաջնորդվել է երկակի ստանդարտներով: Եվ Մոսկվայում, եւ Սանկտ Պետերբուրգում դումայական ընտրություններին զուգահեռ քաղաքագլխի եւ նահանգապետի ընտրություններ անցկացնելու որոշումներն ընդունել են տվյալ քաղաքների օրենսդիր մարմինները՝ քաղաքային դումաները (Ռուսաստանում տեղական ինքնակառավարման այդպիսի ոչ այնքան հասկանալի մարմիններ էլ կան), խախտելով ավելի վաղ հաստատված ժամկետները: Սակայն Մոսկվայի դատարանում այս խախտումը հարգվեց, որովհետեւ Յուրի Լուժկովին հնարավորություն ընձեռվի մասնակցելու 2000 թ. նախագահական ընտրություններին, որը տանուլ տալու դեպքում նա կշարունակեր մնալ Մոսկվայի քաղաքագլուխ: Դա դեռ այն ժամանակ էր, երբ հրապարակում ներկայիս վարչապետ Վլադիմիր Պուտինը չկար: Իսկ երբ Պուտինն սկսեց արագ նվաճել ռուսաստանցիների համակրանքը, Լուժկովը հասկացավ նախագահական ընտրություններին մասնակցելու ողջ անհեռանկարայնությունն ու ազդարարեց միմիայն Մոսկվայի քաղաքագլուխ մնալու իր մտադրությունը:

Առանց շատ մեծ չափով սխալվելու վտանգի կարելի է ենթադրել հավանական արդյունքները: Դուման կշարունակի մնալ «վարդագույն», իսկ Լուժկովը, գուցե թե դժվարությամբ, քաղաքագլուխ: Հասարակական կարծիքի ուսումնասիրման արդյունքները (որոնց հազիվ թե կարելի է շատ մեծ չափով վստահել) վկայում են, որ Գենադի Զյուգանովի գլխավորած կոմկուսը կտանա դումայական տեղերի 20-21 տոկոսը, այլ «ձախերի» հետ այս թիվը կարող է հասնել մինչեւ 30 տոկոսի: Նկատի ունենալով գյուղացիականների ավելի ու ավելի մերձեցումը Լուժկովի ու Պրիմակովի գլխավորած «Հայրենիք-ողջ Ռուսաստան» նախընտրական դաշինքի հետ, ապագա Դումայի ընդդիմադիր թեւը իսկապես կունենա շատ ծանրակշիռ ներկայություն, ինչը անչափ կդժվարացնի վարչապետ Պուտինի կառավարության վիճակը: Քանզի գաղտնիք չէ, որ դումայական ընդդիմությունն այլեւս հակաելցինյան չէ, հակապուտինյան է: Բոլորն, ինչպես երեւում է, արդեն համակերպվել են այն մտքին, որ Բորիս Ելցինը լավ-վատ պետք է պաշտոնավարի մինչեւ սահմանադրորեն վերապահված ժամկետի ավարտը (մինչեւ 2000 թ. օգոստոսի 9-ը): Ամբողջ խնդիրը հիմա այն է, թե ո՞վ է լինելու Ելցինի հաջորդը: Բոլորի համար «տհաճ անակնկալ» էր Վլադիմիր Պուտինի հայտնությունը: Որոշակի իմաստով, որքան կարելի է հեռվից դատել, Պուտինը Ռուսաստանի տարածքային ամբողջականության ու պետական վեհության պահպանման «վերջին հույսն» է տասնյակ միլիոնավոր մարդկանց համար: Բայց այս «հույսը» նաեւ Ռուսաստանում իշխանության ձգտող ուժերի, այդ թվում օլիգարխների «բոլոր հույսերի» կործանումն է: Ահա ինչու կարելի է չտարակուսել, որ արդեն դումայական ընտրություններից հետո, մանավանդ եթե դրա արդյունքները իրենց համար հուսադրող լինեն, Պուտինի դեմ կմիավորվեն «հին Ռուսաստանի» (խորհրդային համակարգը խորհրդանշող) բոլոր գործիչները: Սրանով էլ պայմանավորված է կողմերի նախընտրական մարտավարությունը առնվազն վերջին երկու ամսում: Փոխադարձ վարկաբեկումների, միմյանց վրա ամեն տեսակ աղբ շպրտելու այնպիսի մոլուցք, ինչպիսին հիմա ծավալվել է ռուսական զանգվածային լրատվամիջոցներում, դեռ երբեք չէր եղել: Լուտանքներն այնպիսի ցինիկությամբ են ծամվում ու եթեր լցվում, որ արդեն կարդալու եւ լսելու ցանկություն չի մնում: Աղբի այս հեղեղն առայժմ շրջանցում է չափազանց մեծ ժողովրդայնություն վայելող վարչապետին, սակայն օրեցօր ակնհայտ է դառնում, որ նախընտրական կրքերը ավելի ու ավելի մեծ դիպուկությամբ են հարվածի տակ առնում նաեւ նրան առայժմ Չեչնիայում միջազգային ահաբեկչության դեմ պայքարի ուղղությամբ վարչապետի ձեռնարկած կոշտ միջոցառումները թիրախ դարձնելով: Չհամարձակվելով բացեիբաց միանալ պատերազմը դադարեցնելու Արեւմուտքի պահանջներին, ռուսական ներքին ընդդիմությունն արդեն սկսել է խոսել Չեչնիայի պատճառով «Ռուսաստանի միջազգային մեկուսացման» անթույլատրելիության մասին: Այդպիսի կարծիք հայտնեց Եվգենի Պրիմակովը դեկտեմբերի 14-ին: Եվ կարելի է ենթադրել, որ Վլադիմիր Պուտինի անչափ կոշտ հայտարարությունը, թե «Ռուսաստանը ոչ մեկին թույլ չի տա իր հետ ուժի դիրքերից խոսել», որը նա արեց նույն օրը Պլեսեցկի հրթիռակայանում, «Տոպոլ M» տիպի նոր միջմայրցամաքային հրթիռի հերթական հաջող արձակումից հետո, ոչ այնքան ուղղված էր Արեւմուտքին, որքան իր երկրի հասարակական կարծիքին: Սովորաբար զգուշավոր վարչապետը սրանով, ըստ իս, ձգտում էր հանգստացնել առաջին հերթին բուն ռուսաստանցիներին, մի տեսակ հասկացնելով, թե «միջազգային մեկուսացման» մեջ ընկնելուց շատ էլ վախենալու հարկ չկա, այնքան էլ հեշտ բան չէ պատժամիջոցներ կիրառել կամ անտեսել այն երկրին, որն ունի 21-րդ դարի չափանիշներին համապատասխանող այդպիսի ռազմական պոտենցիալ: Կոնկրետ Արեւմուտքին ուղղված էր այլ հորդոր: Պուտինն ընդգծեց, որ հակահրթիռային պաշտպանության նոր համակարգ ծավալելու ԱՄՆ-ի վարչակազմի ձգտումն անիմաստ է. «Տոպոլ M»-երը, որոնցից ռուսներն ունեն առայժմ 20 հատ (երկու գունդ), ի վիճակի են խոցելու ցանկացած հակահրթիռային պաշտպանություն: Զուր չէ, որ Պուտինը հավաստեց, թե ինքը հույս ունի, որ ԱՄՆ-ը ձեռնպահ կմնա այդ քայլից եւ նախկինում ստորագրված խորհրդա-ամերիկյան համաձայնագրերից դուրս գալուց:

Այս ամենը վկայում է, որ «Չեչենական խաղաքարտի» շահարկումը թե ներսի, թե դրսի անբարյացակամների կողմից արդյունավետ չի լինելու: Ռուսները Չեչնիայում կանգ չեն առնի եւ բանդիտների հետ իսկապես բանակցությունների չեն նստի, ինչպես այդ առաջարկում է ԵԱՀԿ գործող նախագահ Կնուտ Վոլեբեկը, որն այս օրերին Բաքվից հայտնվել է Հյուսիսային Կովկասում: Վոլեբեկին քաղաքավարությամբ կհասկացնեն, որ ոչ մեկին թույլ չեն տա «միջազգային կազմակերպությունների անվան տակ» քիթը խոթել Ռուսաստանի ներքին գործերի մեջ, ինչպես այդ ասում էր Պուտինը Պլեսեցկում: Բայց որպեսզի պահպանվի վարչապետի այս անհողդողդությունը, նա չպետք է զրկվի Դումայի մեծամասնության աջակցությունից: Իսկ դա արդեն կերեւա դեկտեմբերի 19-ի ընտրությունների արդյունքներից: Այնպես որ, մեծ հաշվով, Ռուսաստանն ընտրելու է ոչ միայն խորհրդարան, այլեւ ապագա. Ուժեղ, վճռական, իր զորությանը վստահ Պուտինի՞, թե՞ անցյալի հուշերով ապրող, վախվորած, զառամախտով տառապող Պրիմակովի Ռուսաստան:

ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ՏԵՍԱԿԵՏ

Եվրոպային միանալու Թուրքիայի ջանքերը համահունչ են հայերի շահերին

Անցյալ շաբաթ Եվրամիությունը վերջապես ընդունեց Թուրքիայի անդամակցության թեկնածությունը: Թուրքերն այդ պահին սպասել էին քառասուն երկար տարիներ: Մյուս կողմից հայերն ու հույները տասնամյակներ շարունակ փորձել են ջլատել նրանց ջանքերը՝ ցույց տալով աշխարհին մարդու իրավունքների բնագավառում Թուրքիայի ոտնձգությունները ու երկրում քրդերի եւ այլ փոքրամասնությունների հանդեպ վատ վերաբերմունքը, ինչպես նաեւ Կիպրոսի հյուսիսային մասի բռնագրավումն ու Հայոց ցեղասպանության շարունակական ժխտումը:

Այնպես որ, եթե նժարի վրա դնենք այս բոլորը, կտեսնենք, որ տեղի ունեցածը անպայմանորեն հաղթանակ չի նշանակում թուրքերի, ոչ էլ պարտություն՝ նրա հակառակորդների համար:

Եթե հարցը դիտենք զուտ այն տեսանկյունից, որ «այն, ինչ լավ է թուրքերի համար, վատ է հայերի եւ հույների համար», ապա կարելի է եզրակացնել, որ թուրքերը հաղթանակ են տարել: Բայց ավելի լուրջ եւ մանրակրկիտ քննությունը բացահայտում է, որ դեպքերի նման զարգացումը կարող է շահավետ լինել ոչ միայն Թուրքիայի, այլ նաեւ նրա տարածքում ապրող փոքրամասնությունների եւ հարեւանների համար:

Նախ, չմոռանանք, որ առայժմ Թուրքիան ընդունվել է որպես անդամության թեկնածու: Սա շատ հեռու է Եվրամիության իսկական անդամ դառնալուց, որը հավանաբար կձգձգվի առնվազն մեկ տասնամյակ:

Ըստ «Նյու Յորք թայմսի», լրիվ միանալու համար Թուրքիան «պարտավոր է քաղաքական եւ տնտեսական արմատական բարեփոխումներ կատարել» երկրում: Ավելին, Թուրքիան պետք է Կիպրոսի եւ Էգեյան կղզիների վերաբերյալ իր տարաձայնությունները կարողանա լուծել Հունաստանի հետ կամ էլ ստիպված լինի ընդունել Միջազգային արդարադատության դատարանի անբեկանելի որոշումը: Թուրքիայի ղեկավարները բավական նյարդային վիճակում էին այս պայմանների պատճառով: Նրանք անշուշտ կնախընտրեին անդամ ընտրվել առանց նախապայմանների, իրենց թերություններով հանդերձ: Տեսնելով Թուրքիայի վարչապետի ընկճվածությունը, նախագահ Քլինթոնն ու կանցլեր Շրյոդերը շտապեցին նրան հորդորել, որ ընդունի առաջարկվածը:

Այժմ գնդակը Թուրքիայի դաշտում է: Եթե ցանկանում է ընդունվել որպես եվրոպական երկիր, ապա պարտավոր է հավատարիմ մնալ մարդու իրավունքների եւ ժողովրդավարության եվրոպական չափանիշներին: Հարյուրավոր օրենքներ պետք է արմատապես փոխվեն: Եթե Թուրքիան լուրջ է Եվրամիությանը միանալու իր մտադրությունների մեջ, ապա նա պետք է վերանայի օրենսդրական իր ամբողջ համակարգը, սկսած բոլորովին նոր սահմանադրության ընդունումից, որը հավասար իրավունքներ կապահովի ինչպես թուրքերին, այնպես էլ երկրում ապրող ազգային փոքրամասնություններին: Թուրքական զինվորականությանը չպետք է թույլատրվի արգելելու օրինականորեն գրանցված քաղաքական կուսակցություններին, բանտարկելու լրագրողներին, սպանելու այլախոհներին եւ ահաբեկչության ենթարկելու ամբողջ բնակչությանը: Կառավարությանը չպետք է թույլատրվի արգելելու կանանց աշխատանքի վայր կամ ուսումնական կենտրոն ներկայանալու սովորական գլխաշորով: Քրդերը պետք է իրավունք ունենան օգտագործելու իրենց լեզուն, հրատարակելու իրենց թերթը եթերներով եւ սեփական ռադիոհեռուստատեսային ծրագրեր ունենալու:

Թուրքիայում ապրող հայերը, հույներն ու հրեաները այլեւս չպետք է ապրեն վախած օտարների նման: Նրանք պետք է կարողանան պաշտպանել իրենց դպրոցները եւ հոգեւոր հավաքի կենտրոնները բռնագրավումից եւ խտրական հարկավճարումներից: Նրանք պետք է իրավունք ունենան դիմելու ավելի ժողովրդավարական, այդ թվում նաեւ եվրոպական դատարաններ:

Այլ խոսքով, Եվրամիությանը անդամ դառնալու համար Թուրքիան պատրաստվելու է հետամնաց, ճնշող եւ բռնակալական երկրից վերածվել արդիական ժողովրդական մի երկրի:

Դժվար է հավատալ, որ նման բարեփոխումներ տեղի կունենան, բայց դրանք պարտադիր պայման են Եվրամիություն ընդունվելու համար: Հետեւաբար թուրքերը, հրեաները, հույներն ու հայերը պետք է քաջալերեն նման բարեփոխումները: Հայաստանը անպայման կշահի եվրոպական մակարդակներին հետեւող մի երկրի հարեւանը լինելուց:

Առաջիկա ամիսներին Թուրքիայի հայկական համայնքը զգուշորեն պետք է կարողանա իր դժգոհությունները ներկայացնել թուրքական կառավարությանը: Եթե որոշ ժամանակ անց դրանք անտեսվեն, ինչպես եղել է տասնամյակներ շարունակ, ապա սփյուռքահայությունը ստիպված կլինի երկրում տեղի ունեցող խախտումներն ու անարդարությունները ուղղակի հանձնել Եվրամիության ղեկավար պատասխանատուների ուշադրությանը:

Թուրքական կառավարությունն այժմ ունի այդ հարցերին լուրջ մոտենալու դրդապատճառ: Ինչքան շուտ վերացնի իր թերությունները, այնքան շուտ կմիանա քաղաքակիրթ եվրոպական երկրների շարքին:

ՀԱՐՈՒԹ ՍԱՍՈՒՆՅԱՆ
«Կալիֆոռնիա կուրիեր»-ի խմբագիր

ՀԱՄԱՌՈՏ

Ընտրությունները համընդհանուր կեղծված էին, հայտարարել է Գուլիեւը

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 15.12.99, ՍՆԱՐՔ: «Դեկտեմբերի 12-ին կայացած մունիցիպալ ընտրությունները համընդհանուր կեղծված էին», հայտարարել է 1996 թվականից ԱՄՆ-ում բնակվող Ադրբեջանի Միլլի Մեջլիսի նախկին խոսնակ Ռասուլ Գուլիեւը: Դեկտեմբերի 13-ին «Ադրբեջանում հնարավո՞ր է արդյոք երկարատեւ կայունություն. Վերջին ընտրությունների դասերը» վերնագիրը կրող զեկույցով նա հանդես է եկել Վաշինգտոնում՝ Քենանի ինստիտուտում: Խորհրդաժողովի աշխատանքներին մասնակցել են մի շարք ամերիկյան փորձագետներ եւ լրագրողներ:

Դեկտեմբերի 12-ին կայացած մունիցիպալ ընտրությունների առնչությամբ Գուլիեւն ասել է, որ վերջիններս մի շարք պարամետրերով շատ քիչ են տարբերվում «ստալինյան ժողովրդավարական ընտրություններից»:

Ալիեւին կոչելով «բռնապետ», Ռասուլ Գուլիեւն ասել է, որ Ադրբեջանի նախագահը ցանկանում է իրենից հետո իշխանությունը բերել իր որդուն:

Գուլիեւը խիստ քննադատության է ենթարկել Ադրբեջանի նկատմամբ Արեւմուտքի քաղաքականությունը եւ հայտարարել ժողովրդավարական հասարակություն կառուցելու գործում Ադրբեջանին ցուցաբերվող իրական օգնության բացակայության մասին: Նա Արեւմուտքին կոչ է արել այդ բնագավառում զգալի օգնություն ցույց տալ Ադրբեջանին:

Դրանից հետո Ռասուլ Գուլիեւը հանդիպում է ունեցել ԱՄՆ Կոնգրեսի Ներկայացուցիչների պալատի անդամ Լի Համիլտոնի հետ, որին մասնակցել են նաեւ Ադրբեջանի դեմոկրատական կուսակցության որոշ ներկայացուցիչներ:

«Համասը» վրեժ է լուծելու Իսրայելից

ԹԵԼ ԱՎԻՎ, 15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Համաս» պաղեստինյան արմատական շարժումը սպառնացել է Իսրայելից «վրեժ լուծել» իր երկու գրոհայինների՝ Այադ Բաբաշի եւ Նադիր Մարալմայի զոհվելու համար, որոնք երկուշաբթի օրը սպանվել են Բեթլեհեմի մոտակա Բեյթ Ավա գյուղում անվտանգության իսրայելական ուժերի ձեռնարկած հատուկ գործողության հետեւանքով: Երկու սպանվածներն էլ են «Համասի» ռազմական թեւի այն բջջի անդամներն են, որը մտադիր էր ահաբեկչական գործողություններ իրականացնել Իսրայելում:

«Համասի» հոգեւոր առաջնորդ շեյխ Ահմեդ Յասինը սպանված ահաբեկիչներին անվանել է «շահիդներ» (սուրբ նահատակներ) եւ ասել, թե «նրանց մահը կծառայի մեր պայքարին»:

Տեղական ռադիոն նշում է, որ Բեյթ Ավայում իսրայելցիների ձեռնարկած գործողությունը հարուցել է Թեհրանի ցասումնալի վերաբերմունքը, որի ներկայացուցիչը իսրայելական հատուկ ծառայությունների գործողություններն անվանել է «պետական ահաբեկչության ձեռնարկում»:

Հարյուրավոր զոհեր Շրի Լանկայի հյուսիսում

ԴԵԼԻ, 15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Անցած օրվա ընթացքում Շրի Լանկայի հյուսիսի Ջաֆնա թերակղզում ավելի քան 200 գրոհային է սպանվել կառավարական զորքերի եւ «Թամիլ իլամի» ազատագրության վագրեր» ահաբեկչական կազմակերպության թամիլ անջատականների միջեւ տեղի ունեցած մարտերի ընթացքում: Ինչպես այսօր հայտնի է դարձել Դելիում, նախօրեին կառավարական զորամասերը խափանել են երկրի այդ մասում ռազմավարական կարեւոր նշանակություն ունեցող բանակային ամրացված շրջանը գրավելու թամիլ գրոհայինների երկու փորձը: Դրա հետեւանքով ահաբեկիչները կորցրել են առնվազն 211 մարդ: Չորս օր առաջ այնտեղ մարտական գործողությունների ակտիվացումից հետո ընդհանուր առմամբ ոչնչացվել է ավելի քան 500 գրոհային: Կառավարական զորքերի կորուստների մասին ոչինչ չի հաղորդվում:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՄՇԱԿՈՅԹ

Հայկական ցեղասպանութեան մասին հրատարակչական նոր դարձակէտեր

Զօրեան հիմնարկը հաճոյքը ունի տեղեկացնելու, որ վերջերս հիմնարկի ցեղասպանական դրդումներու տնօրէն նշանակուած դոկտ. Վահագն Տատրեան կը շարունակէ իր հրատարակչական բեղուն գործունէութիւնը, որ կ՚առնչուի Հայկական ցեղասպանութեան: Իր վերջին գիրքը, Warrant for Genocide, որ լոյս տեսաւ այս տարուան փետրուարին, հազիւ երեք ամիս յետոյ արդէն սպառած էր: Ռաթգըրս համալսարանի հետ կապուած Transaction հրատարակչականի տնօրէնութիւնը այս կապակցութեամբ իր զարմանքը յայտնեց, նկատելով, որ այսպիսի մասնագիտական եւ ակադեմիական հատոր մը, եթէ սպառի իսկ, առնուազն երկու տարի պէտք է:

Նման նուաճում մը արձանագրուեցաւ վերջերս Փարիզի մէջ: Յայտնի ֆրանսիական Stock հրատարակչականը, որ երկու տարի առաջ լոյս ընծայեց դոկտ. Տատրեանի Histoire du Genocide Armenien լայնածաւալ գիրքը, նոյնպէս ստուգեց այդ գիրքին սպառումը: Հրատարակչականին ձեռնարկած շուկայական հարցախոյզները (Market research) ցոյց տուին, որ դեռ պահանջը կայ այդ գիրքին ոչ միայն Ֆրանսայի, այլեւ Զուիցերիոյ, Բելժիքայի, Կանատայի եւ նոյնիսկ Լիբանանի ֆրանսախօս ընթերցողներու մօտ: Որով, հատորը անցաւ 2-րդ տպագրութեան: Ըստ երեւոյթին, գիրքը ուշադրութեան եւ գնահատանքի արժանացաւ նաեւ Յունաստանի մէջ: Աթէնք հաստատուած Stohastis յոյն ակադեմական հրատարակչականը ֆրանսական Stock հրատարակչականի հետ համաձայնագիր մը ստորագրեց: Ըստ ատոր, գիրքին յունարէն տարբերակը 2001 թուականին Աթէնքի մէջ լոյս պիտի տեսնէ 6000 օրինակով: Գիրքին անգլերէն բնագիրը արդէն իր 4-րդ տպագրութեան մէջ է:

Այս տարուան ապրիլին Փարիզ, UNESCO-ի սրահին մէջ տեղի ունեցած միօրեայ գիտաժողովին, որուն նիւթն էր «Պետութիւն եւ ցեղասպանութիւն» եւ որուն մասնակիցները գրեթէ ամբողջութեամբ ֆրանսական համալսարաններու մէջ դասախօսող միջազգային օրէնքի հեղինակութիւններ էին, դոկտ. Տատրեան եւս մասնակցելով հետեւեալ զեկոյցը ներկայացուց «L'Origine et l'application du consert d'intervention humenitaire et les renseignements tires du genocide armenien»: Իրաւաբանական այս երկասիրութիւնը պիտի հրատարակուի Cahiers de l'Orient-ի յաջորդ թիւին մէջ, 2000 թուականի յունուարին:

9 յունիս 1999-ին դոկտ. Տատրեան կրկին Ֆրանսայի Լիոն քաղաքին մէջ ելոյթ ունեցաւ Հայկական ցեղասպանութեան մասին: Միօրեայ սեմինարը կազմակերպուած էր Լիոն քաղաքի քաղաքապետութեան եւ այդ քաղաքին մէջ գործող Le Centre d'Histoire de la Resistance et de la Deportation հիմնարկին կողմէ: Սեմինարի միւս մասնակիցն էր դոկտ. Ives Ternone, որ Հրէական ողջակիզումի մասին զեկուցեց: Մէկ ժամէ աւելի տեւած իր դասախօսութիւնը դոկտ. Տատրեան, ըստ իր սովորութեան, տուաւ առանց որեւէ նօթի օգտագործման եւ ֆրանսերէն լեզուով: Աւարտին ան մակագրեց իր հեղինակած գիրքէն բազում օրինակներ:

Յուլիս 26-էն մինչեւ օգոստոս 5 դոկտ. Տատրեան հրաւիրուած էր Լիբանան եւ Սուրիա, ուր տուաւ դասախօսութիւններու շարք մը, ներառեալ Դամասկոսի Արաբական մշակոյթի տան մէջ տուածը, որուն ներկայ էին կարգ մը արաբ ակադեմիկոսներ եւ մտաւորականներ, յատկապէս դոկտ. Ճորճ Ճաբրուրը, որ Սուրիոյ նախագահ Հաֆըզ ալ Ասատի նախկին խորհրդականն է: Նախքան դասախօսութիւնը, Սուրիոյ պետական հեռատեսիլը Հայկական ցեղասպանութեան հարցին շուրջ կարճ հարցազրոյց մը ընծայեց օգնութեամբը արաբ բժիշկ-դոկտորի մը, որ պարբերութիւն առ պարբերութիւն դասախօսութիւնը արաբերէնի թարգմանելու պարտականութիւնը ստանձնած էր: Յաջորդ կիրակի հարցազրոյցը սփռուեցաւ հեռատեսիլէն: Դասախօսութեան աւարտին, Սուրիոյ Աշխարհագրական ընկերութեան նախագահը առ ի գնահատութիւն դոկտ. Տատրեանի ակադեմական նուաճումներուն, ընծայագիրով մը զինքը ընկերութեան պատուոյ անդամ հռչակեց:

Աւստրալիոյ Մաքուարի համալսարանի Ցեղասպանագիտական կեդրոնին կողմէ հրատարակուած International Network on Holocaust and Genocide պարբերաթերթին մէջ դոկտ. Տատրեան 1996 ապրիլին յօդուած մը հրատարակած էր, որով Հրէական ողջակիզումի եզակիութեան պնդումը մանրամասնօրէն քննական բովէ անցուած էր: Այդ քննադատական ուսումնասիրութիւնը այս անգամ Brown համալսարանի մէջ դասաւանդուած բաղդատական ցեղասպանութեան դասընթացքին համար պարտաւորիչ ուսանելի նիւթ յայտարարուած է:

Միջազգային օրէնքի աշխարհահռչակ մասնագէտ դոկտ. Բասսիունի, որ ոչ միայն Loyola համալսարանի իրաւաբանական կաճառին անդամ է, այլ նաեւ նախագահը երկու իրաւաբանական միջազգային ընկերութիւններու International Human Rights Law Institute եւ International Association of Penal Law, վերջերս լոյս ընծայեց իր միջազգային օրէնքի նիւթին նուիրուած 610 էջնոց հատորին վերամշակուած 2-րդ տպագրութիւնը հետեւեալ մակդիրով. Crimes Against Humanity in International Criminal Law (Միջազգային քրէական օրէնքի ծիրին մէջ մարդկութեան դէմ գործուած ոճիրի դատազան): Գիրքը միաժամանակ լոյս տեսած է Լը Հագ (Հոլանտա), Լոնտոն եւ Բոստոն: Այս կոթողային գործին մէջ դոկտ. Բասսիունի քանիցս մէջբերումներ կ՚ընէ դոկտ. Տատրեանի ուսումնասիրութիւններէն, որոնք աղերս ունին Հայկական ցեղասպանութեան իրաւաբանական հանգամանքներուն հետ: Եզրակացնելով, Բասսիունի գիրքին 63-րդ էջին վրայ հետեւեալ արժեւորումը կ՚ընէ.

«Բաղդատած ցարդ հրատարակուած բոլոր վիճելի եւ հակասական գործերուն հետ, ներառեալ շատ մը թրքական հրատարակութիւններ, որոնք կը ժխտեն, կ՚արդարացնեն եւ կամ կը բացատրեն եղելութիւնը, Տատրեանի երկասիրութիւնը իրաւաբանական տեսակէտէ ամենահամոզիչն է եւ ամենամօտիկը պատմական ճշմարտութեան, եթէ նկատի առնենք միւս բոլոր հրատարակուած գործերը»: Բասսիունի հոս կ՚ակնարկէ այն մենագրութեան, զոր դոկտ. Տատրեան Yale Journal of International Law հռչակաւոր իրաւագիտական պարբերաթերթին մէջ հրատարակած է: Վերջապէս շեշտենք, որ իր վերջին գործը զոր Զօրեան հիմնարկը 4 շաբաթ առաջ հրատարակութեան տուաւ, արդէն 25 տոկոսով սպառած է: 90 էջանոց այդ գրքոյկով դոկտ. Տատրեան յենելով թրքական եւ գերմանական պաշտօնական վաւերագրերուն վրայ, մէկ առ մէկ կը ջրէ եւ միանգամայն կը մերկացնէ Հայկական ցեղասպանութեան թրքական ուրացումի բոլոր տարբերակները զանոնք որակելով խեղաթիւրումներ եւ նենգափոխութիւններ: Ինչպէս ժամանակին յիշուած էր, այս գործը ծագում առաւ Ամերիկեան Congress-ի երեսփոխաններէն Սթիւ Ռոթմանի թելադրանքով, որ կ՚ուզէր, որ թրքական դեսպանին վերջերս 560 երեսփոխաններուն յղած ծանուցագիրին (Memorandum) հասու պատասխան մը պատրաստուի:

Անոնք, որոնք կը փափաքին յաւելեալ տեղեկութիւններ ունենալ դոկտ. Տատրեանի հրատարակութիւններուն մասին, կրնան դիմել Զօրեան հիմնարկ (617) 497-6713 Ամերիկա եւ (416) 512-8600 Կանադա. e-mail-ի հասցէն zoryan@idirect.ca

Հարգանքի տուրք Հենրիկ Աբրահամյանի հիշատակին

ԵՐԵՎԱՆ, 15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Հայաստան» թերթի խմբագրությունում դեկտեմբերի 15-ին բացված Ստեփան Մինասյանի գեղանկարչական եւ գրաֆիկական աշխատանքների ցուցահանդեսը նվիրված էր թերթի խմբագրական խորհրդի նախագահ, հոկտեմբերի 27-ի ահաբեկչությանը զոհ գնացած Հենրիկ Աբրահամյանի հիշատակին:

Անցած քառասուն օրերի ընթացքում թերթը լույս չի տեսել, եւ դա ինքնատիպ հարգանքի ու հիշատակի տուրք էր, գուցե նաեւ խմբագրության աշխատակազմի ընդվզումն արտահայտող յուրօրինակ մի ձեւ, ասաց թերթի գլխավոր խմբագիր Տիգրան Նիկողոսյանը, բացելով ցուցահանդեսը: Քառասուն օր անց որոշվեց վերսկսել թերթի աշխատանքները այս ցուցահանդեսի բացմամբ, որը մեծ սիրով տրամադրեց հեղինակը:

Գեղանկարիչը նույն հոգեհարազատությամբ վրձնել է ինչպես բեմական կոմպոզիցիոն կտավներ, այնպես էլ բնապատկերներ, նատյուրմորտներ: Առանձնապես հետաքրքիր են նրա գրաֆիկական թերթերը, որոնցում նկատվում է սերը դեպի բնությունն ու մարդը արտահայտված ժլատ գծերի եւ ուրույն տեխնիկայի միջոցով: Ս. Մինասյանը մասնակցել է հանրապետությունում եւ արտերկրում կազմակերպված ցուցահանդեսների: Ստեղծագործում է նկարչության տարբեր ժանրերում: Նրա վրձնին պատկանող հայ կաթողիկոսների դիմանկարները զարդարում են սուրբ Էջմիածնի կաթողիկոսարանի վեհարանը:

ՆՈՐ ԳԻՐՔ

Ազգի գոյատեւման նպատակը

Լենդրուշ Խուրշուդյանի «Հայոց ազգային գաղափարախոսություն» գրքի շնորհանդեսը

Երեկ ԵՊՀ պատմության ֆակուլտետում ԳԱԱ ակադեմիկոս Լենդրուշ Խուրշուդյանի հետմահու հրատարակված «Հայոց ազգային գաղափարախոսությունը» գրքի շնորհանդեսն էր: Հայ պատմագիտության մեջ այս գիրքն առաջինն է, որտեղ արծարծվում է հայ ազգի համար գերկարեւոր հիմնահարցերից մեկը՝ գաղափարախոսության պահպանումը, նրա ազատ, անվտանգ, բնականոն ու բազմակողմանի զարգացումը: Ժողովուրդների գոյատեւման հիմնական երաշխիքն ազգային գաղափարախոսությունն է: Մարդկային հասարակության պատմության մեջ միայն այն ժողովուրդներն են կարողացել գոյատեւել եւ իրականացնել իրենց ազգային իղձերը, որոնք ունեցել են պատմության փորձից, ազգային շահերից բխող գիտականորեն հիմնավորված ազգային գաղափարախոսություն: Այդ պատճառով էլ ազգային գաղափարախոսությունը բոլոր ժողովուրդների ազգային քաղաքականության առանցքն է: Այդ առումով էլ ազգային գաղափարախոսությունն այլընտրանք չունի:

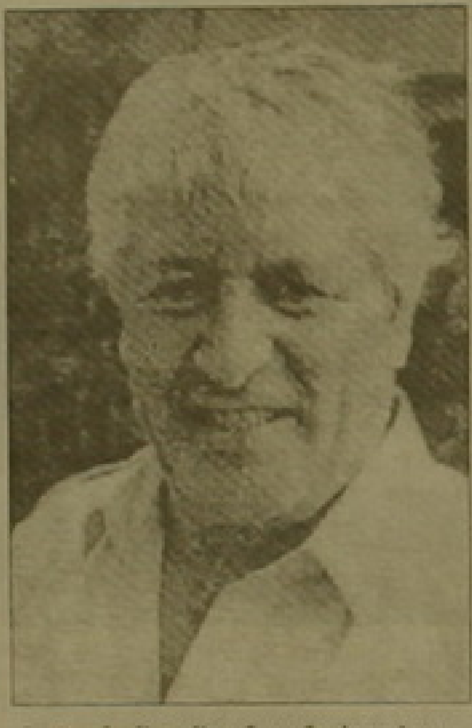

Հայ ազգային գաղափարախոսությունն ուսումնասիրված չէ: Հեղինակն առաջին փորձն է անում ընթերցողին ներկայացնելու հայ ազգային գաղափարախոսության հիմնադրույթների սիստեմատիկ շարադրանքն ու ձեւավորման առանձնահատկությունները: Ուսումնասիրության մեջ, որպես ազգային գաղափարախոսության հրամայական՝ հայ ժողովրդի եւ հայ պետականության գոյատեւման գործոններն են, ուրվագծվում են արդի հայ քաղաքականության հիմնական խնդիրները:

Աշխատությունը կազմված է հինգ գլուխներից, յուրաքանչյուրն ունի իր հիմնադրույթները:

Առաջին գլուխը՝ Ազգային գաղափարախոսության առաջացումն ու բովանդակությունը, անդրադառնում է ոչ միայն հայ, այլեւ ազգային ընդհանուր գաղափարախոսությանը, բովանդակությանն ու նրա հիմնադրույթներին՝ ազգի գոյատեւում, ամբողջական հայրենիք, անկախ պետականություն, ազգային մշակույթ, կրոն, ազգի գաղափարը, ազգապահպանումը՝ գերխնդիր առաջ քաշելով գոյատեւման հետեւյալ գործոնները՝ լեզու, մշակույթ, պատմական հիշողություն, մտածողություն, սովորույթներ եւ այլն:

Երկրորդ գլուխը՝ Հայոց ազգային գաղափարախոսության ձեւավորման աշխարհաքաղաքական գործոնները, որտեղ ներկայացված է թուրքական գործոնի առաջացումը: Այս գլուխը, ըստ պատմաբանների լավագույնն է, որտեղ հայ ազգային գաղափարախոսության ձեւավորման մեջ աշխարհաքաղաքական պատմական գործոններն են ներկայացված:

Երրորդ գլուխը՝ հայոց ազգային գաղափարախոսության նոր մարտավարությունը՝ ձեւավորման ուղիներում, Օսմանյան կայսրության հիմնումից մինչեւ Բեռլինի կոնգրեսը, ռուսական կողմնորոշման եւ ազատագրական պայքարի կարգախոսների ընդունումը, չարյաց փոքրագույնի հիմնադրույթը:

Չորրորդ գլուխը՝ Հայոց ազգային գաղափարախոսությունը, նրա ակունքները, էությունը, գաղափարախոսները, որտեղ գիտականորեն օգտագործել է Նիկողայոս Ադոնցի եւ Գարեգին Նժդեհի աշխատությունները՝ որպես ազգային գաղափարախոսության լավագույն նմուշներ:

Եվ հինգերորդը՝ Ազգային գաղափարախոսության ներքին բնամիջը, դրանց առաջացման կենսաբանական եւ պատմական արատները, որտեղ ներկայացվում է, թե ինչպես ապազգային ուժերն իշխանության գլուխ անցնելով, ազգային գաղափարախոսությունը հռչակում են «կեղծ կատեգորիա» եւ առաջարկում զարգացման նոր ուղիներ:

ՕՖԵԼՅԱ ՌՈԶԱՐՅԱՆ

Արամ Մանուկյանի հիշատակին

Երեւանի Սայաթ Նովայի անվան երաժշտական դպրոցի դահլիճը լեփ-լեցուն էր հանդիսականներով: Այստեղ էին հավաքվել «Վան-Վասպուրական» հայրենակցական միության անդամները: Երեկոն նվիրված էր անվանի հեղափոխական, պետական եւ հասարակական գործիչ Արամ Մանուկյանի ծննդյան 120-ամյակին:

«Վան-Վասպուրական» միության նախագահի տեղակալ Ռոբերտ Հովնանյանը խոսեց մեծ հայորդու կյանքի, քաղաքական, հասարակական գործունեության եւ «Վան-Վասպուրականի» սոցիալ-տնտեսական իրավիճակի մասին: Երեկոյի ժամանակ ասմունքեցին Սվետլանա Խանումյանը եւ Վանի բարբառով՝ Ջուլիետա Մխիթարյանը:

ՀՐԱՅՐ ԿՈՒԼԻԿՅԱՆ,
«Վան-Վասպուրական» հայրենակցական միության անդամ

ՕՐԱՑՈՒՅՑ

Դեկտեմբերի 16

- 1702 թ. Պետրոս I-ի հրամանով Ռուսաստանում լույս է տեսել առաջին տպագիր թերթը «Վեդոմոստին»:
- 1770 թ. ծնվել է գերմանացի մեծ կոմպոզիտոր Լյուդվիգ վան Բեթհովենը: Նրա երաժշտությունն անմահ է եւ հավերժական:
- 1883 թ. ծնվել է ֆրանսիացի դերասան Մաքս Լինդերը: 1925 թ. նա հիվանդացել է հոգեկան հիվանդությամբ եւ ինքնասպան եղել:
- 1911 թ. Ամունդսենը շնասայլակով առաջինը հասել է հարավային բեւեռ մեկ ամսով առաջ անցնելով Սկոթի արշավախմբից:
- 1921 թ. մահացել է ֆրանսիացի կոմպոզիտոր Սեն Սանսը: Քչերը գիտեն, որ նա նաեւ բանաստեղծ էր եւ դրամատուրգ: Սեն Սանսն ունի բանաստեղծությունների երկու ժողովածու:
- 1965 թ. մահացել է անգլիացի գրող Սոմերսեթ Մոեմը: Նա բազմիցս նշել է, որ գրելիս միշտ նկատի է առել ընթերցողների պահանջարկը, թեեւ միաժամանակ ազատությունը համարել է ստեղծագործության առաջնահերթ պայմանը:
- Այս օրը հին հայկական տոմարով Քաղոց ամսվա Մանի օրն է:

ՆԱԻՐԱ ԺԱՂԻՆՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մարզական

ԱՍՈՒԼԻՍ

«Հավատում եմ, որ լավ թիմ կունենանք»

Հայաստանի ֆուտբոլի հավաքականի գլխավոր մարզիչ է նշանակվել Վարուժան Սուքիասյանը: Նրան է վստահված է 2002 թ. աշխարհի առաջնության ընտրական խաղերում մեր թիմը գլխավորելու պատասխանատվությունը: Սուքիասյանը 43 տարեկան է: Նա երկար տարիներ հանդես է եկել Երեւանի «Արարատ» թիմում, խաղալն ավարտելուց հետո մարզել է հանրապետության թիմերը: Սուքիասյանի գլխավորությամբ Աբովյանի «Բանանցը» 1992 թ. դարձել է Հայաստանի առաջին գավաթակիր, այդ եւ հաջորդ տարի հանրապետական առաջնությունում գրավել է 3-րդ տեղը: Սուքիասյանն այնուհետեւ մարզել է Երեւանի «Վան», Բեյրութի ՀՄՄ թիմերը: Վերջին շրջանում նա գլխավորում էր Արարատի «Ցեմենտը»: Այդ ընթացքում թիմը մեծ հաջողությունների է հասել, իսկ 1998-ին նվաճել է մեր ֆուտբոլում խաղարկվող բոլոր մրցանակները, այդ թվում դառնալով հանրապետության չեմպիոն, գավաթակիր... Վարուժան Սուքիասյանը մինչեւ վերջերս Հայաստանի երիտասարդական հավաքականի գլխավոր մարզիչն էր: Այստեղ եւս նրան հաջողվել է միաձույլ, հետաքրքիր թիմ ստեղծել:

Երեկ ՀՀ սպորտվարչության նիստերի դահլիճում կայացավ նորանշանակ գլխավոր մարզչի մամուլի ասուլիսը: Վարուժան Սուքիասյանին ներկայացրեց ՀՀ ֆուտբոլի ֆեդերացիայի լրատվական ծառայության պետ Սուրեն Բաղդասարյանը: Նա համառոտակի խոսեց Սուքիասյանի անցած ուղու մասին, բնութագրեց նրա մարզչական գործունեությունը: Ասուլիսին ներկա լրագրողներն իմացան, որ Հայաստանի հավաքականի գլխավոր մարզչի թեկնածուների նախնական ցանկում մի քանի հոգի են եղել, այդ թվում՝ այնպիսի հեղինակավոր մասնագետներ, ինչպիսիք են Բորիս Իգնատեւը, Ալեքսանդր Միրզոյանը: Այդուհանդերձ, Սուքիասյանի թեկնածությունն արժանացել է հանրապետական ֆեդերացիայի գործկոմի անդամների միահամուռ պաշտպանությանը:

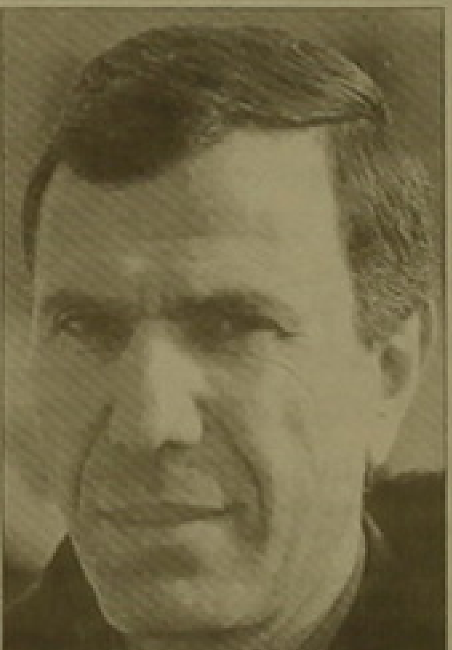

Վարուժան Սուքիասյանը, պատասխանելով ընորհավորանքներին, ասաց, որ ծանր, պատասխանատու գործ է ստանձնել: Ներկայացնելով իր ֆուտբոլային հավատամքը նա նշեց, որ հարձակողական խաղի կողմնակից է: Ու թեեւ մեր ֆուտբոլիստներն ինչ-ինչ որակներով զիջում են աշխարհի ուժեղագույն թիմերում ընդգրկված խաղացողներին, մեր հավաքականի տղաները միշտ պետք է խաղադաշտ մտնեն պայքարելու հավասարը հավասարի դեմ նշանաբանով: Պրն Սուքիասյանն ավելացրեց, որ աշխարհի առաջնության ընտրական փուլում դժվարին խումբ ենք ընկել, բայց համախմբվելու, բոլոր հնարավորությունները օգտագործելու դեպքում կարելի է արժանիորեն հանդես գալ եւ խուսափել վերջին տեղերից: «Ես չեմ վախենում դժվարություններից ու հավատում եմ, որ լավ թիմ կունենանք», ասաց նա:

Գլխավոր մարզչի կարծիքով, ազգային հավաքականը թարմացնելու անհրաժեշտություն կա: Ունենք երիտասարդ, հեռանկարային ֆուտբոլիստներ, որոնք միանգամայն ունակ են երկրի գլխավոր թիմում փոխարինելու վետերաններին: Վարուժան Սուքիասյանը հակված է ավելի շատ վստահել Հայաստանի առաջնությունում խաղացող ֆուտբոլիստներին, իհարկե, ոչ մի դեպքում չհրաժարվելով արտերկրում հանդես եկող մեր ուժեղագույններից: Ընդ որում, պետք է աշխատել հեռանկարով, եւ այդ դեպքում մոտավորապես 5-6 տարի հետո ավելի ուժեղ թիմ կունենանք: Սուքիասյանը նաեւ ավելացրեց, որ սերնդափոխությունը դժվարին գործընթաց է, եւ այն պետք է աստիճանաբար իրականացնել:

Գլխավոր մարզիչը տեղեկացրեց, որ մոտակա 3-4 օրվա ընթացքում կնշի իր օգնականի անունը: Ներկայացնելով հավաքականի առաջիկա ծրագրերը Սուքիասյանն ասաց, որ շատ է կարեւորում եկող տարվա սկզբի հավաքները: Հունվարի 5-19-ը մեր ընտրանին կուղեւորվի ԱՄՆ, որտեղ երեք հանդիպում կանցկացնի: Փետրվարի 1-8-ը մեր ֆուտբոլիստները կմեկնեն Կիպրոս մասնակցելու չորս հավաքականների մրցաշարին: Խոսելով ուսումնամարզական հավաքների, ուղեւորությունների մասին՝ գլխավոր մարզիչը նշեց, որ դրանց համար ֆինանսական միջոցներ են հարկավոր, իսկ մեր ֆեդերացիայի հնարավորությունները սահմանափակ են: Այնպես որ հավանաբար սիրված կլինենք բավարարվել նվազագույնով: Այդուհանդերձ, ասուլիսի ամբողջ ընթացքում մեր հավաքականի գլխավոր մարզչի խոսքը հագեցած էր լավատեսությամբ: Լավատես լինենք նաեւ մենք:

Ռ. Ա.

Եզրափակիչ մրցումները՝ Լիոնում

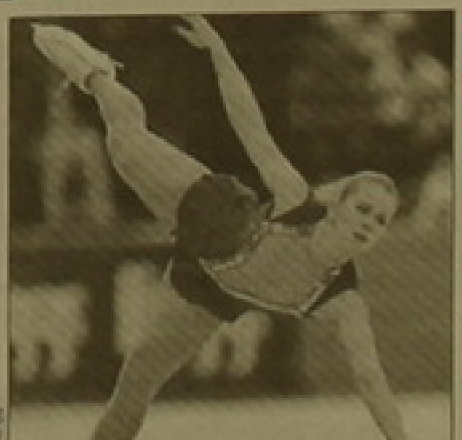

Եկող տարվա հունվարի կեսերին Ֆրանսիայի Լիոն քաղաքում կանցկացվեն գեղասահքի «Մեծ մրցանակի» խաղարկության եզրափակիչ մրցումները: Դրանց կմասնակցեն 6 փուլերում առավել հաջող հանդես եկած մարզիկները: Իհարկե, Լիոնում առավել ներկայացուցչական կազմ կունենա Ռուսաստանի հավաքականը. եզրափակիչ մրցումներում հանդես կգան այդ երկրի 6 մենասահորդներ եւ 3 զույգեր: Դա պարզվեց օրերս Տոկիոյում անցկացված չեմպիոնական շարք «Մեծ մրցանակի» խաղարկության վերջին՝ 6-րդ փուլից հետո:

Ճապոնիայի մայրաքաղաքում Ռուսաստանի մարզիկները շարունակեցին իրենց հաջող ելույթները: Նրանք հաջողության հասան չորս մրցածեւերից երեքում:

Կանանց մենասահքում հաղթեց աշխարհի չեմպիոնուհի Մարիա Բուտիրսկայան: Երկրորդ տեղը գրավեց նույնպես ռուսաստանցի գեղասահորդուհին՝ Վիկտորիա Վոլչկովան:

Տղամարդկանց մենասահքում առաջինը Եվգենի Պլյուշենկոն էր:

Ռուսներն իրենց երրորդ հաղթանակը տարան սպորտային զույգերի մրցումներում: Այստեղ առաջին տեղը գրավեցին Մարիա Պետրովան եւ Ալեքսեյ Տիխոնովը:

Պարային զույգերի մրցակցությունում հաջողությունն ուղեկցեց ֆրանսիական Մարինա Անիսինա-Գվենդալ Պեյզերա երկյակին: Երկրորդ տեղը գրավեց ռուսական Իրինա Լոբաչովա-Ավերբուխ զույգը:

ՇԱԽՄԱՏ

Առաջնությունից հետո՝ մրցաշար

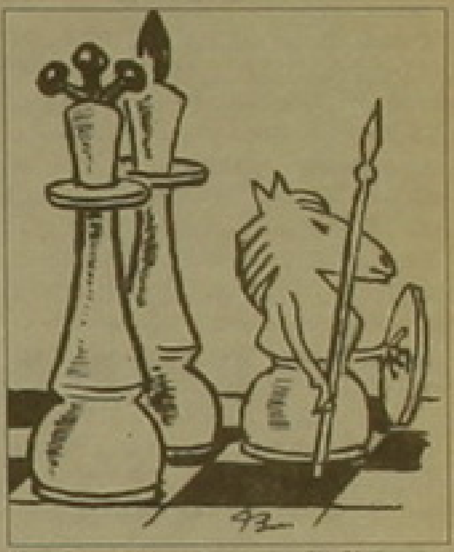

Եվրոպայի թիմային առաջնության ավարտից հետո Բաքուում անցկացվեց միջազգային մրցաշար: Կազմակերպիչները հույս ունեին շատ ուժեղ կազմ հավաքել, բայց նրանց սպասելիքները չարդարացան: Աշխարհամասի առաջնության մասնակից հավաքականների ուժեղագույն գրոսմայստերները լարված պայքարից հետո հոգնած էին եւ չցանկացան կրկին նստել խաղասեղանների առջեւ:

Ինչեւէ, շվեյցարական մրցակարգով, 9 տուրով անցկացված մրցաշարին 66 շախմատիստներ մասնակցեցին: Նրանց թվում էին նաեւ Հայաստանի 11 ներկայացուցիչներ:

Մրցաշարի հաղթող դարձավ Բահադուր Ջոբավան (Վրաստան), որը 7,5 միավոր վաստակեց: 7 միավորով երկրորդ տեղը բաժանողների մեջ էր նաեւ երեւանցի Մելիքսեթ Խաչիյանը: Փորձառու մրցակիցների հետ պայքարում իրեն լավ դրսեւորեց մեր պատանի շախմատիստ Վարուժան Հակոբյանը, որը վաստակեց 6,5 միավոր եւ բաժանեց 7-րդ տեղը: Հայաստանի ներկայացուցիչներից հաջող խաղացին նաեւ Արթուր Չիբուխչյանը, Վահագն Խաչատրյանը (երկուսն էլ 6-ական միավոր վաստակեցին), Արսեն Եղիազարյանը (5,5 միավոր):

ՇԱՇԿԻ

Հայաստանի չեմպիոնը Գույանն է

Հայաստանի շախմատիստի կենտրոնական տանն անցկացվեց միջազգային (100 վանդականոց) շաշկու հանրապետական առաջնությունը: Մրցապայքարին մասնակցեցին 8 մարզիկներ, որոնք չեմպիոնին եւ մրցանակակիրներին որոշեցին երկու շրջանով անցկացված մրցաշարում:

Հայաստանի չեմպիոնի կոչումը նվաճեց սպորտի վարպետ Մարատ Գույանը: Նա 10 հաղթանակ տարավ, 4 հանդիպում ավարտեց ոչ-ոքի, չկրեց ոչ մի պարտություն եւ 12 միավոր վաստակեց: Հաղթողից մեկ միավոր պակաս վաստակեցին վարպետության թեկնածուներ Հրանտ Տոնոյանը եւ Սուրեն Անտոնյանը: Երկրորդ եւ երրորդ մրցանակակիրներին որոշելու համար մրցավարական հանձնաժողովը դիմեց գործակիցների աղյուսակին: Ավելի բարձր ցուցանիշներ ուներ Տոնոյանը, որն էլ ճանաչվեց երկրորդը:

Աղմկալի միջադեպեր Սիդնեյում

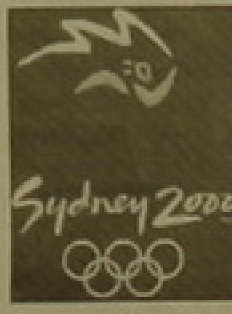

Սիդնեյի օլիմպիադայից 10 ամիս առաջ բավական լարված մթնոլորտ է ստեղծվել այդ քաղաքում: Վերջին շաբաթներին տեղի ունեցող միջադեպերը Լոզանում գտնվող ՄՕԿ-ի կենտրոնակայան են հասնում ուռճացված: Գրեթե օր չի լինում, որ մի նոր աղմկալի միջադեպ չպատահի: Այդ պատճառով արդեն աշխատանքից հեռացվել են Սիդնեյի օլիմպիադայի կազմկոմիտեի որոշ պատասխանատու պաշտոնյաներ:

2000 թ. օլիմպիադայի կազմակերպիչները կարգազանցության փաստերի կուտակման հարցում հիրավի մեծ հաջողությունների են հասել: Այսպես, նրանք Ավստրալիայի ազգային օլիմպիական կոմիտեին խաղերի անցկացման նպատակով գումար են հատկացրել տարվա բյուջեի փակումից էլ առաջ, կրճատել են բնապահպանական ծախսերը, ներքին վեճեր են հրահրել, որոնց հետեւանքով մեղադրանքներ են ներկայացվում ՄՕԿ-ի ավստրալացի անդամ Ֆիլ Քոլզին, խարդախություններ են կատարել տոմսերի վաճառքի հարցում՝ զգալի թվով տոմսեր հատկացնելով ընկեր-բարեկամներին: Այս ամենը հիմք է տալիս խոսելու Սիդնեյի օլիմպիադայի կազմակերպական թերությունների մասին:

Վերջին միջադեպը կապված է այն բանի հետ, որ «Տելեվիզիոն-7» հեռուստաընկերությունը հրաժարվում է որեւէ ձեւով գովազդել կազմկոմիտեին, թեեւ գովազդը նախատեսված է պայմանագրով: Այդ հեռուստաընկերությունը Ավստրալիայում Սիդնեյի օլիմպիադայի հեռարձակման իրավատերն է: Գովազդից հրաժարվելու պատճառը կազմկոմիտեի արդեն իսկ ստեղծած վատ տպավորությունն է: Կազմկոմիտեի ֆինանսների եւ տոմսերի վաճառքի պատասխանատու Փոլ Ռիդինգի հեռացումից հետո ավստրալացիները պականատես դարձան նաեւ շուկայագիտության պատասխանատու Ջոն Մուրի պաշտոնանկությանը:

Մյուս աղմկալի միջադեպը կապված է մարզահանդերձանք արտադրող «Ռիբոկ» խոշոր ֆիրմայի հետ: Վերջինս ուզում է հրաժարվել օլիմպիադայի ֆինանսավորումից պատճառաբանելով, թե կազմկոմիտեն կարեր է հասաստել մրցակից ֆիրմաների հետ: Ամերիկյան «Ռիբոկ» ֆիրման, որը ներկայումս ֆինանսական դժվարություններ ունի «Ադիդասի» եւ «Նայքի» հետ ծավալված մրցակցության մեջ, այս ձեւով փորձում է խզել կազմկոմիտեի հետ իր կնքած պայմանագիրը: «Ռիբոկի» ղեկավարները բողոքում են, որ կազմկոմիտեի անդամները «Քենըրբերի» ֆիրմայի մարզաշապիկներ եւ «Բոնդս» ֆիրմայի գլխարկներ են կրում:

Սակայն, ինչպես նշում է ՄՕԿ-ի շուկայագիտության պատասխանատու Մայքլ Փեյնը, այս վեճը հնարավոր կլիներ արագորեն հարթել, եթե «Ռիբոկը» լրատվամիջոցներում հակամարտություն ծավալելու ուղին ընտրած չլիներ: «Ռիբոկի» եւ կազմկոմիտեի դատավարությունը սկսվելու է դեկտեմբերի 17-ին, Սիդնեյում:

Գ. Բ.

ԽԱՉԲԱՌ

Նախորդ համարում տպագրված խաչբառի պատասխանները

Ուղղահայաց

1. Պաչինո: 2. «Լուրդա լուր»: 3. Վեյե. 5. Ափրա: 6. Ցիգանովա: 7. Սարգոն: 8. Չաղաեւ: 9. Դանկո: 12. Օկսալ: 13. Ալշար: 17. Լեոմոնտով: 18. Գոլֆստրիմ: 22. Բոլոն: 23. Պոտաշ: 28. Մարգարին: 29. «Նորմա»: 30. Դոմնա: 31. Զավարան: 35. Վանդալ: 36. Արմին: 37. Պեգաս: 38. Դիսնեյ: 42. Մաստ: 43. Բալի:

Հորիզոնական

1. Պոլյակի: 4. Նարգիս: 10. Չարխչյան: 11. Մանրագոր: 14. Նշան: 15. Յանկովսկի: 16. Անգո: 19. Լույեր: 20. Զարուբ: 21. «Վոլվո»: 24. Ամֆոր: 25. Կորֆու: 26. Ինդուս: 27. Մարտ: 32. Կասոն: 33. Գոգոլ: 34. Դիլան: 39. Արգո: 40. Պրեմինգեր: 41. Մարի: 44. Դերժավին: 45. Խառատյան: 46. Լանդեր: 47. Սիդնեյ:

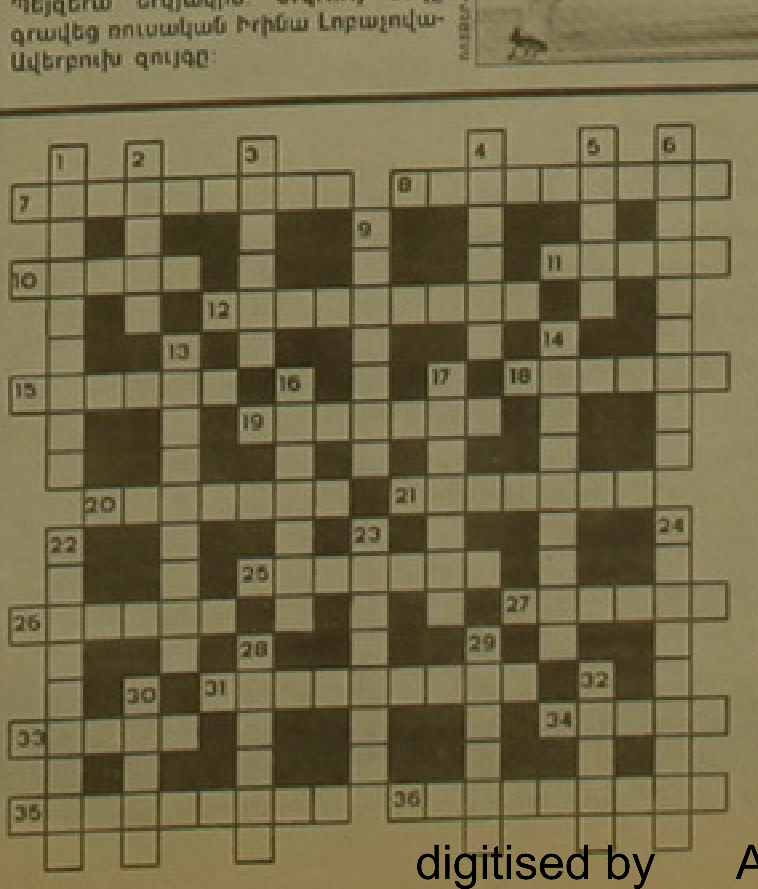

Ուղղահայաց

1. Մասնագիտական տերմին, որն առաջին անգամ գործածել է ֆրանսիացի դրոշմանիշերի հավաքածուների սիրահար Գ. Էրպենը 1869 թ.: 2. Ռուսին քաղաքական եւ պետական գործիչ, հրավագետ: 3. Ադրբեջանական էպոսի հերոս: 4. Ռուս զինվորական գործիչ: 5. Փտրված, ջարդված բանի մնացորդ, փշրանք: 6. Բուլգակովի հերոսուհիներից: 9. Օրգանիզմի ծագումնաբանությամբ եւ ժառանգականությամբ զբաղվող գիտնական: 13. Ախալցխացի նկարիչ, Մոսկվայում աշակերտել է Ի. Վասնեցովին, Կորովինին: 14. Հ. Ստեփանյանի օպերան: 16. Հայազգի բեմանկարիչ: 17. Հայ գրող: 22. Հունական հին տոմարին փոխարինած նոր տոմար: 23. Նապոլեոնի ծննդավայրը: 24. Գերմանացի կոմպոզիտոր, դաշնակահար, դիրիժոր: 28. Շիրվանզադեի ստեղծագործություններից: 29. XX դ. երկրորդ կեսի աշխարհահռչակ ֆրանսիացի երգչուհի: 30. Երկրաչափական մարմին: 32. Ըստ հռոմեական դիցարանի՝ պտղաբերության, որսորդության աստվածուհին:

Հորիզոնական

7. Հայ կին երաժշտագետ, կոմպոզիտոր, մանկական երգերի հեղինակ: 8. Հայ սովետական ռեժիսոր, 1923-ին հրավիրվել է Հայաստան աշխատելու Գ. Սունդուկյանի անվան թատրոնում: 10. Ֆրանսահայ նկարիչ: 11. Բուլղարացի մեծ պայծառատես: 12. ԱՄՆ-ի առաջին պրեզիդենտը: 15. Ֆրանսիացի բանաստեղծ, Խաղաղության մրցանակի դափնեկիր: 18. Գյումրեցի մեծ իմաստասեր, Պալյաս լամայի խորհրդականը: 19. Գրելանյութ, որն օգտագործել են Եգիպտոսում մ. թ. ա. 3-րդ հազարամյակում: 20. Երաժշտական պիեսին նախորդող ներածական ստեղծագործություն, նախանվագ: 21. Աֆղանստանում գործող մահմեդական ուսանողների շարժում: 25. Կատարեն մանրագնդակ: 26. Ա. Բակունցի ստեղծագործություններից: 27. Գերմանացի գյուտարար եւ գործարար: 31. Հայ նկարիչ: 33. Տղամարդու անուն: 34. Հնում տարածված լարային աղեղնավոր գործիքների ընդհանուր անվանումը: 35. Պոլյավոր երկկենցաղների ընտանիքի մողեսանման կենդանի: 36. Մարգածեւ

Կազմեց Է. ԱՎԵՏԻՍՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

ԵՐԵՎԱՆ

Ազատ արձակվեց եւս մեկ ադրբեջանցի ռազմագերի

ԵՐԵՎԱՆ, 15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Դեկտեմբերի 15-ին, ՀՀ նախագահի որոշման համաձայն, որպես բարի կամքի դրսեւորում ազատ արձակվեց ադրբեջանցի ռազմագերի 1980 թ. ծնված Ֆարաջեւ Ռագիլ Աջավ օղլին։ Տարածաշրջանում ԵԱՀԿ գործող նախագահի անձնական ներկայացուցիչ Անջեյ Կասպրշիկի ուղեկցությամբ նա այսօր «Զվարթնոց» օդանավակայանից մեկնեց Թբիլիսի, որտեղից կգնա Բաքու։

Օդանավակայանում ռազմագերին, որ գրեթե չէր տիրապետում ռուսերենին, լրագրողներին կարողացավ հայտնել միայն, որ ինքը Նախիջեւանի բնակիչ է, գերության մեջ է մոտ մեկ տարի չորս ամիս։

Ես ուրախ եմ, որ հայկական կողմը, որպես բարի կամքի դրսեւորում ազատ արձակեց եւս մեկ ռազմագերու։ Ցավոք եւ անհրաժեշտ խնդիր է հայազգի անհայտ կորածների որոնման հարցը,- լրագրողների հետ զրույցում ասաց Ա. Կասպրշիկը, ավելացնելով, որ ԵԱՀԿ հովանու ներքո գործող Գերմանիայի, Վրաստանի, ՌԴ իրավապաշտպաններն այդ ուղղությամբ աշխատանքներ տանում են։ Խումբն արդեն եղել է Հայաստանում, Բաքվում եւ, հավանաբար հունվարին, կմեկնի ԼՂՀ։

Աշոտ Բլեյանի գործն ուղարկվել է դատարան

ԵՐԵՎԱՆ, 15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Մխիթար Սեբաստացի կրթահամալիրի տնօրեն, «Նոր ուղի» կուսակցության նախագահ Աշոտ Բլեյանի դեմ հարուցված քրեական գործն ուղարկվել է մայրաքաղաքի Մալաթիա-Սեբաստիա համայնքների առաջին ատյանի դատարան։ Դատավոր Տիկին Վարդանյանն ասաց, որ այս պահին ինքը ծանոթանում է գործի նյութերին, ու դեռեւս նշանակված չէ դատական նիստի օրը։ Ա. Բլեյանին մեղադրանք է առաջադրվել պաշտոնական դիրքի՝ ծանր հետեւանքներ առաջացնող չարաշահման, խոշոր չափերի դրամական միջոցներ յուրացնելու եւ այլնի համար։

«Աջափնյակի գործով» դատը կշարունակվի հավանաբար դեկտեմբերի 23-ին

ԵՐԵՎԱՆ, 15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Երեւանի Աջափնյակ համայնքի ղեկավարի հուլիսի 11-ի արտահերթ ընտրությունների ընթացքում տեղ գտած անկարգությունների փաստով հարուցված քրեական գործով դատական նիստը դեկտեմբերի 15-ին չկայացավ՝ դատապաշտպաններից երկուսի հիվանդության պատճառով։ Նախնական տվյալներով, հաջորդ դատական նիստը կկայանա դեկտեմբերի 23-ին։

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ

Կոսովոյի բարձրագույն գործադիր իշխանության ստեղծման պայմանագիրն ստորագրվեց առանց սերբերի

ԲԵԼԳՐԱԴ, 15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Կոսովոյում ՄԱԿ-ի խաղաղապահական ներկայացուցչության ղեկավար Բեռնար Քուշները այսօր կոսովցի ալբանների առաջնորդների հետ Պրիշտինայում ստորագրեց պայմանագիր երկրամասի բարձրագույն գործադիր իշխանություն՝ անցումային վարչական վեչե ստեղծելու մասին։ Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, կոսովցի ալբանների ներկայացուցիչների անունից պայմանագիրն ստորագրեցին ժողովրդավարական առաջադիմություն կուսակցության նախագահ, «Կոսովոյի ազատագրական բանակի» նախկին առաջնորդ Հաշիմ Թաչին, Կոսովոյի ժողովրդավարական միության գլխավոր Իբրահիմ Ռուգովան եւ Միացյալ ժողովրդավարական շարժման ղեկավար Ռեջեփ Չոսիան։

Կոսովցի սերբերը պայմանագրի ստորագրմանը չեն հրավիրվել։

Կոսովոյի անցումային վարչական վեչեն բաղկացած կլինի ութ անդամից. երկրամասի չորս ներկայացուցիչներից, ներառյալ նշված երեք ալբանացիները, մեկ սերբ, եւ ՄԱԿ-ի խաղաղապահական ներկայացուցչության չորս աշխատակիցները՝ Բեռնար Քուշների գլխավորությամբ։ Քուշներն իրեն վետոյի իրավունք է վերապահում Կոսովոյի անցումային վարչական վեչեի որոշումների համար։

Կոսովոյում Սերբիայի իշխանությունների ներկայացուցիչ՝ ժամանակավոր գործադիր վեչեի նախագահ Զորան Անջելկովիչը այսօր հայտարարել է, թե անցումային վարչական վեչե կազմելով Բեռնար Քուշները փաստորեն երկրամասում իշխանությունը հանձնում է ալբանացիներին։

Աբդուլահ Օջալանը նորից կանգնեց դատարանի առաջ

ԱՆԿԱՐԱ, 15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Թուրքիայում արգելված Քրդական աշխատավորական կուսակցության ղեկավար Աբդուլահ Օջալանը, որն արդեն մահապատժի է դատապարտված, նորից կանգնեց դատարանի առաջ։ Այս անգամ նրանով զբաղվում է Անկարայի քրեական գործերի դատարանը, որտեղ այսօր սկսվեց առաջին նիստը։

Օջալանի, նրա նախկին կնոջ Քեսիրեի եւ եւս 100 մարդու, այդ թվում Քրդական աշխատավորական կուսակցության կենտկոմի անդամներ Ջեմիլ Բայիքի եւ Մուրադ Կարայիլանի նկատմամբ քրեական գործ է հարուցվել մինչեւ 1980 թ. զինվորական հեղաշրջումն ընկած ժամանակամիջոցում Շանլըուրֆա հարավարեւելյան նահանգում նրանց կատարած «հանցագործությունների» կապակցությամբ։ Նրանք մեղադրվում են «զինված խմբավորման անդամակցության, կողոպուտների, սպանությունների, բռնության եւ այնպիսի գործողությունների կատարման մեջ, որոնք նպատակամղված էին պետությունից նրա տարածքի մի մասի անջատմանը»։

Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, դիտորդները չեն բացառում, որ Օջալանի նկատմամբ հարուցված հերթական գործը կարող է կարճվել, քանի որ նա արդեն առավելագույն պատժի է դատապարտվել։

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի
հատուկ դասընթացների բաժին

«Գործյան հանգույց» ծրագիր
«Հոգեւորի դերը հասարակական հարաբերություններում»
Կմասնակցեն

ՀՀ վարչապետի խորհրդական,
կրոնի գործերով խորհրդի նախագահի պաշտոնակատար
Լեւոն Մկրտչյանը,
Երեւանի պետական համալսարանի աստվածաբանության ֆակուլտետի դեկան
Շահե արքեպիսկոպոս Աճեմյանը,
Երեւանի պետական համալսարանի սոցիոլոգիայի ամբիոնի վարիչ, պրոֆեսոր
Լյուդմիլա Հարությունյանը

Հինգշաբթի, դեկտեմբերի 16-ին, ժամը 18:00-ին
Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի փոքր դահլիճում
Միջոցառումը կընթանա հայերենով
անգլերեն համընթաց թարգմանությամբ
Մուտքն ազատ է
Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել 27-16-58

USAID
USAID

AED
Academy for Educational Development

ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալությունը (USAID) եւ Կրթական զարգացման ակադեմիան (AED)
տեղեկացնում են

տնտեսական թեմաներով գրող լրագրողներին, որ «Անցման շրջանի տնտեսությունների հիմնախնդիրները» զեկուցումների շարքի հերթական հանդիպումը կկայանա **դեկտեմբերի 17-ին, ժամը 11:30-ին,** Թեքեյան մշակութային կենտրոնում *(Խանջյան 50)*։

Հանդիպմանը կմասնակցեն
ՀՀ ֆինանսների նախարարության հաշվապահական հաշվառման եւ աուդիտի մեթոդաբանության գլխավոր վարչության պետ
Հովհաննես Պետրոսյանը
Սիբլի Ինտերնեշնլի ՀՀ կազմակերպությունների հաշվապահական հաշվառման համակարգի բարեփոխումների ծրագրի ղեկավար
Ուեյն Ուեսթը
եւ «Բիզնես Կոնսալտ» ՓԲԸ վարչության նախագահ
Փառանձեմ Գեւորգյանը
Թեման **«Հաշվապահական հաշվառման միջազգային համակարգի ընդունման եւ իրագործման ընթացիկ իրավիճակը. պատրաստ կլինի՞ Հայաստանը դրան անցնել 2000 թվականին»։**

GlaxoWellcome Armenia
REPRESENTATIVE OFFICE
HIRING ANNOUNCEMENT
POSITION-MEDICAL REPRESENTATIVE
QUALIFICATION
- Strong interpersonal and communication skill.
- Organizational talent and commercial feeling.
- Very good knowledge of English.
- Computer literate (PC).
- Communicate well with other doctors.
- International travel experience, working in experience is plus.

The candidate must have medical or public health degree and minimum 5 year of experience in the medical institutions.

HOW TO APPLY?

THE DEADLINE FOR THE SUBMISSION OF RESUME IS DECEMBER 20/1999

SEND TO THE ATTENTION OF DR. KHACHATRYAN. COUNTRY MANAGER.

ADDRESS
GlaxoWellcome Armenia, 7 Baghramyan Ave., Yerevan 375019 Armenia
Tel: +003742 569157. Fax: +003742 151415
E-mail: helen@arminco.com

ՀԵՌՈՒՍՏԱԾՐԱԳՐԵՐ

16 դեկտեմբեր

Հ1

17.00 Հայլուր
17.20 Նոր սերունդ
18.00 Հեռուստասերիալ «Մուրճ կնոջ բռունցքով»
18.55 Խոշոր պլանում
19.30 Հեռուստասերիալ «Կրքեր»
20.00 Առողջություն
20.25 Արտակարգ ալիք
20.35 Տունտունիկ
21.00 Հայլուր
21.40 Պրեմիերա
22.00 Բարի ակնթարթ
22.55 Քեզանից է սկսվում հայրենիքը
23.30 Հիթ շքերթ
00.00 Հայլուր
00.20 Կեսգիշերային ծեղընթաց
01.20 Ռուբիկոն+

Պրոմեթեւս

9.05 Վաղ առավոտյան
10.00, 18.20 Մուլտֆիլմ
10.20 Կուլիսների հետեւում
10.40 «Կանանց աշխարհը»
11.25 Մոսկվան եւ ընկ.
12.00, 18.00, 20.30, 1.00 Լուրեր
18.40 Վ/Ս «Բնության պահապան»
19.05 Երիտասարդական ծրագիր «Ելակետ»
19.30 Ծղոտե տնակ
20.00 Երաժշտական ծրագիր «Սոլի բանալի»
21.00 «Հարավային ծովերի պատմությունը»
21.50 Զրույց շոու «Սենյակ»
22.30 Ուշ երեկոյան
23.10 Գ/Ֆ «Վերլուծիր դա»

Ա1+

9.00 Տոմար
ավարտին Կամ... կամ (կրկնություն)
19.00 Հրապարակ
19.10 «Չոչիկը» ներկայացնում է. բնաշխարհ
19.30, 21.30, 23.30, 2.30 Սուրհանդակ
19.50 Մամուլի խոսնակ
20.05 Ի դեպ
20.30 Աստարեզ
21.10 Չոչիկ
21.50 Գ/Ֆ «Ոծի աղբյուրը»
24.00 Զրո ժամ
0.05 Երաժշտական դադար
0.15 «Կինո 2»-ը ներկայացնում է. Գ/Ֆ «Եվրոպա»
2.00 Համերգ

Արմենիա

7.00, 9.00 Բարի առավոտ
8.40 Ընտրություններ-99
10.00 Նորություններ
10.15 Սերիալ «Քնքուշ թույն»
16.00 Նորություններ
16.20 Մուլտսերիա «Վինի Թուխը հյուր է գնում»
16.35 Սեզամ փողոց
17.00 Վիկտորինա երեխաների համար
17.20 ...Մինչեւ 16 եւ բարձր
17.50 Սերիալ «Քնքուշ թույն»
19.00 Նորություններ
19.25 «Երալաշ»
19.50 Գործընթաց
20.35 Սերիալ «Մրցասարահ»
21.45 Բարի գիշեր, երեխաներ
22.00 Ժամանակ
23.00 Ընտրություններ-99
23.10 Հոկեյ, միջազգային մրցաշարս «Բալթիկայի գավաթը», Ռուսաստանի հավաքական-Կանադայի հավաքական
01.55 Նորություններ
02.15 Սերիալ «Երազներ ուրացողները»

РТР

7.30-10.20 Բարի լույս, Ռուսաստան
8.00, 9.00, 10.00 Լուրեր
9.20 Հերթապահ բաժանմունք
10.20 Հոմեոպաթիա եւ առողջություն
10.30 Հեռուստախաղ «Արենա սպորտ»
11.00 Հոմեոպաթիա եւ առողջություն
11.10 Սերիալ «Գնչուհին»
12.00 Սերիալ «Մեր գաղտնիքի ամառը»
13.00 Ռուսաս Օտտը... հետ
13.50 Հոմեոպաթիա եւ առողջություն
14.00, 18.00, 20.00, 22.00, 02.00 Լուրեր
14.25 Հեռուստախաղ «Հարյուրը մեկին»
15.10 Սերիալ «Անտոնելլա»
16.10 Սերիալ «Վայրի հրեշտակը»
17.00 Խաղում բազմոցի վրա
17.20 Բժշկական լրատու
17.30 Մուլտֆիլմեր
18.25 Աշտարակ
18.55 Սերիալ «Կոմիսար Ռեքսը»
20.35 «Կլոր սեղան»
21.00 «Ժողովուրդն ուզում է իմանալ»
21.20 «Մոլեգնող բուրակ» ակումբ
22.50 Ռուսական սերիա, Գ/Ֆ «Բարաք»
23.55 Հեռուստաֆիլմ «Մեր 90-ականները»
00.50 Միխայիլ Զադորնովը «Թատրոն+TV» հեռուստահանդեսում
01.20 Հերթապահ բաժանմունք
02.35 Թեժ տանգո
03.30 Խաղում բազմոցի վրա

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Կորել է ՀՀ ԳԱԱ սոցիոլոգիայի հետազոտությունների կենտրոնի բյուջետային կազմակերպության 1996 թ. նոյեմբերի 28 տրված պետական գրանցման թիվ 00866 վկայականը։
Համարել անվավեր։

ՍՓՅՈՒՌ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՎ ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (590000), տեղեկագրքով (1800 դրամ), սկավառակով (3600 դրամ), INTERNET ցանցով (www.arminco.com/spyur; spyur.acc.am; armscape.com/spyur)

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Ինդեքս 69150. Պատվեր 1173. Տպաքանակ 4000. Ստորագրված է տպագրության 15. 12. 1999. Գինը 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@